

Reiseminder fra Sibirien.

av

Kaptein H.C. Johannessen.

Efter fleres ønske og paa opfordring tillater jeg mig herved at gi en kortfattet skildring av Sibiriske forhold, saaledes som jeg hadde anledning til at se og opfatte dem under mit treaarige ophold i Sibirien. Beretningen om reisen fra skilsmissen med Vega (som bekjendt seilte Vega (Nordenskiöld) og Lena (Johannessen) i fællesskap rundt Asiens nordligste pynt Kap Tscheljuskin i August 1878, og dette heldige resultat kan for en stor del tilskrives Johannessens indsigt og erfaring. Lena var bestemt paa fart paa floden Lena og skiltes fra Vega i nærheten av flodens delta. Utg. anm.) til Lenas vinterhavn ved øen Battamai, har staaet at læse i Petermanns Mittheilungen for 1879. Det kunde dog kanske interessere flere at høre nærmere herom og jeg begynder derfor den 28 August 1878.-...Johannessen fortæller:

Det var natten mellem den 27 og 28 August at Vega forlot os og var for en frisk bris av sydlig vind, snart ute av sigte. Det var ikke frit for at det uendelige søde omkring os, efterat denne kamerat var forsvunden for os i horisonten i forbindelse med det ukjendte farvand og de store distanser, avfødte den følelse av tomhet og litenhet, der ikke er ubekjendt for den der færdes langt fra hjem og civilisationens ubeboede egne, hvor naturens taushet er et mægtig talende sprog. Men det var ikke tid til at give saadanne tanker indpas. Min opgave at finde indseilingen til Lena, og jeg maatte og skulde løse den. Til en begyndelse la jeg kursen mot syd, for om mulig at træffe den nordligste pynten av Lenadeltaet, øen Trumath, hvor et signaltaarn ifølge avtale skulde findes reist. Man hadde nemlig medgit mig en kontrakt som hr. Kolisoff som hr. Sibiriakoffs agent, med understøttelse av Guvernøren generalmajor Tscherneff og erkebiskoppen

hr. Dijunesja hadde avsluttet med en Jakut Ofansi Vinakuroff, og hvorefter denne hadde forpligtet sig til for en betaling av 900 sølv-rubler, at reise ned for, enten paa øen Trumath eller et andet bekvemt liggende sted, at opreise et signaltaarn, samt ledse os opover floden til Jakutsk. Allerede kl. 6 form. (den 28 August) grundet vandet saa op at loddet kun viste $2\frac{1}{2}$ favne dybde, desuten kunde land ikke sees i kikkerte nogensteds. Kun en endeløs oprørt vandflate. Jeg forandret kursen fra SV til V, idet jeg fulgte kanten av banken i den retning. Efterat ha dampet avsted saaledes i to timer hvorunder vi flittig brukte loddet, fik vi gjennom kikkerte land isigte. Vi hadde da fra $1\frac{1}{2}$ til 2 favne vand, og straks efter passerte vi en tør banke, hvor flere flokke hvalros laa og solte sig. Jeg vedblev at holde samme kurs hele formiddagen indtil kl. 12 da vi fik fat i øen Trumath, som vi nu forsigtig nærmet os, men der var intet tegn at se, hverken til signaltaarn eller lods. Ved at gaa iland fandt vi heller intet, kun en gammel hytte 12 fot i kvadrat og 6 fot høi, indvendig bevokset med jord (opskutt av teelen?), til midt paa væggen, vidnende om, at der engang i tiden hadde været folk der. Jeg søkte efter indskriptioner, men fandt ingen. Derimot saaes vilde rensdyr, gjæs og en mængde drivtømmer langs stranden. Jeg satte da maskinen igang igjen, idet jeg fulgte landet (til Lagbord) saa nær som mulig, med fra 2 til 4 favne vand under kjølen, og med sydvestlig kurs til kl. 7 aften da jeg bestluttet at vende, og gaa noget tilbake for at søke et bekj^emt sted til at ankre for natten. Det lykkedes ogsaa at finde et saadant sted kl. 10, vi hadde da det deiligste veir man kan tænke sig.- Ved om aftenen at studere kontrakten, fandt jeg ut at signaltaarnet skulde kunne sees fra kap Olensk. Man hadde øiensynlig ikke rede paa distancen mellem disse to steder, den er nemlig 350 Werst eller mellem 30 og 35 sjømil. Intet under at Jakuten ikke hadde opført taarnet! Den 29 August tok vi atter fat, følgende landet i sydvestlig retning, i haap om at finde lodsen eller noget indløp. Dybdender som anført ikke hadde været stor, avtok nu mere og mere, saaat vi om aftenen den

30 August kun hadde 6 fod vand. Fra mastetoppen saaes tørre banker, strækkede sig 3 mil ut fra kysten (til kap Olensk). Vandet hadde hitil været meget salt, hvor - jeg maatte slutte, at der ikke tilførtes havet store mængder av ferskt vand i vestlig eller nordvestlig retning. Disse faktorer bestemte mig til at lægge kursen om. Ved at gaa nordenom øen Trumath, optil den østligste flodarm, som maatte ha den største vandmasse, kunde jeg muligens slippe ind i Lenas munding ved egen hjælp. Kartet utviste at løytnant Loptev og styrmann Tscheludschin var gaat ind der under sine reiser i aarene 1734 - 1741. Jeg tok ikke fejl heri. Efterhvert som vi kom længere ost blev farvandet mindre salt og ved middagstider var det omtrent aldeles ferskt, en omstændighet der i megtig grad hævet minde forhaabninger og styrket min tro paa at jeg var paa den rigtigevei og at vi nærmet os Lenas hovedmunding. Da det ikke var mulig at finde rede paa noget efter kartet, som var i den grad vildledende, at det hadde vand tegnet hvor der var land, og omvendt, satte jeg utpaa eftermiddagen kursen mot kysten, for personlig at gaa iland og paa det høieste punkt, for derfra om mulig at faa et overblik paa situationen, og de omkringliggende øer, der alle var lave og igrunden ikke andet end græsbevokste sandbanker, opkastet av flodvandet i tidernes løp. Det lykkedes efter megen manøvrering frem og tilbake, at komme tilankers i en liten bugt, og var jeg meget tilfreds med til en begyndelse at ha faat en noksaa god havn, efter i to dage at ha kjæmpet med mørke og skodde. Vi hadde nemlig i de sidste 48 timer bokstavelig talt maattet føle os frem med loddet som gik uavlødelig. Dagen efter (2 September) gik jeg op paa høiden, og kom der til det endelige resultat, at jeg hadde dampet forbi hovedløpet næsten 6 mil forlangt mot syd. Jeg fandt vegetationen her yderst fattig, terrænget er sumpig og bløtt bevokset med senegræs. Paa tørre steder saaes anden græsvekst (saxifraga arter), samtlige høie saa derimot veirslitte ut. Av ryper saaes flere flokke, paa flere steder uld av vilde faar. Av drivtømmer

Jeg husker f. forhøll at engang var propellen
fast mot en sten, de kunde ikke rikke
"Lina" frem. Her behøvte en dykker -
dette maatte hem være selv. Han tok da
og svarte tåkorn sammen og fylde sten i
leggene paa tåkorn og gikk ut i floden;
han tok ham justet dykt og brøt
sig ned og forsøkte paa propellen løs
fra stenen. Derfor blev gubge at ha
være øye og hake, tuff og atter
dunket tunder, fik han omsider pro-
pellen fra stenen og "Lina" fortsatte
reisen.

fandtes en masse langs stranden. Kjedelrensningen heftet os til om morgenen den 3 Sept. kl. 3 da vi atter hadde dampen oppe. Kl. 8 løp jeg forbi Oxøen ned i en rende paa 5 favners dybde. Efter først engang at ha været paagrunn, hvorav vi straks kom løs, løp vi atter fast kl. 10 form., vi hadde da agter $2\frac{1}{2}$ favn vand. Vandet faldt og vedblev med at falde indtil kl. 12 nat den 4 September. Imidlertid førte vi ut ankre agter, halte kjettingerne paa agterdækket, fyllde alle vandfatene og bragte dem agter, samt stak ankrene fra os forut, for at være sikker paa at komme av ved neste flod. Medens vi holdt paa med dette arbeide kom 9 Tungusere, hver i sin kano (ut-huldet træstamme). De vøvet sig ikke indtil siden førend der heistes flag, men da kom de straks. De blev traktert med mat og 1 dram, hvorover de blev meget tilfredse. Kl. 8 form. den 4 Sept. var vandet stegget saa meget at Lena kom flot. Enda var Tunguserne ombord og de vilde gjerne gjøre sig nyttige, saasnart de saa nogen til at gjøre noget, løp de alle for at hjelpe til. Da alt var i orden til at fortsætte reisen. gav jeg tegne til at de maatte forlate skibet, hvilket de ogsaa straks gjorde. Vi gikk altsaa an paany, men at beskrive alle vanskeligheter, vor frem og tilbakegang i de følgende dage, vil bli baade for mig og læseren et altfor trøttende arbeide. Nok er, vi arbeidet 3 døgn paa en distance, der kunde været tilbakelagt paa ca. 6 - 8 timer. Saaledes naaddes ikke floden før langt hen paa dagen den 7 September, men jeg var særdeles tilfreds med - , som jeg dengang antok - at være kommet over det mæisommeligste og i haap om bedre farvand herefter. Landet ved flodens østre side var antakelig av ca. 300 fots høide, og steg lodret op, et ubedragelig tegn, paa at her maatte være dypt vand. Midt i flodmundingen ligger en holme av samme høide som mot hvilket vandet deler sig for derpaa at strømme videre. En lignende holme sees at rake op længere nord mellem en mengde horisontale og lave øer. Desuten ligger paa vestsiden av flodens løp en mengde større og mindre øer, saaat den skal lodse i dette

farvand maa være grundig kjendt. Vi fulgte den østlige steile bred, hvor vi hadde rent og dypt vand, saaat man efter omstændighetene maa si at det gik hurtig, uagtet strømmen selvfølgelig bar sterkt imot. Kl. 3 efterm. saaes de første tegne paa forkrøblede træer, og en time senere passerte vi en øe, som var tæt bevokset med smaaskog, et godt rypeterræng saa det ut til at være. Landet langs bredden var temmelig lavt og fremviste store græsbevokste sletter, men noget menneskelig bosted var ikke at se. Den 8 September opdaget vi endel Tungusere og ankret for hos dem at søke nærmere underretning om farvandets beskaffenhet. Uagtet at de hadde hørt at et dampskib var ventende, var dog flere av dem saa bange ved vor landing at de tok benene fat. Nogen av de ældre blev dog tilbake, men da de ikke forstod Russisk, hadde vi intet for vor uleilighet. Saa meget fik vi dog vite at Deres station som laa ved flodens østre bred het Tas Ary (Tas Ary) og bestod av 30 - 40 usle jordgammer. Vi lettet straks. Ut paa eftermiddagen naadde vi Bulum. Av den formening, at vi heller ikke her skulde træffe andre slags mennesker, end de fra Tas Ary, var vi bestemt paa ikke at stoppe paa dette sted og styrte derfor midt efter strømmen, men da vi var komne tvers, kom de løpende ned til flodbredden, hvor de avfyрте sine geværer og ropte Ora (Hurra). Jeg skjønnte at her maatte findes folk som jeg kunde snakke med, og hvor jeg altså kunde faa den forønskede oplysning og muligens en ogsaa opdrive en lods. Jeg gik da op og kastet anker. Ombord kom en Russisk Pope med langt haar og skjæg i embedsdragt, en lang kjole, en skriver og enslags politibetjent, Stedets hele bestyrelse. Popen lot straks holde takkegudstjeneste ombord, for vor lykkelige fremkomst, og hadde i dette øiemed medtat en gut, som hele tiden svang en røkelseslampe. Da det var gjort lot jeg servere kaffe med serveret melk og Cognac hvilket vandt Deres særdeles bifald. De bekræftet overfor mig nødvendigheten av at ta lods opover strømmen, og til min glæde erfaret jeg at der nettop var en mand tilstede,

, som i 30 aar hadde faret paa floden mellem Bulum og Jakutsk. Han hadde været nede paa fiskeri og forlist sin baat og ønsket nu igjen at komme hjem, hvisaarsak han mot en rimelig betaling vilde paata sig lodsningen. Til Schigansk eller saa omtrent kunde vi efter deres formening klare os uten lods, men ovenfor Schigansk utvider floden sig til en bredde av 30 Werst og blir opfyldt av en utallighet av øer og banker. Dette viste sig ogsaa at være sandhet.. Fyren het Iwan og var Jakut, men kunde dog gjøre sig forstaaelig paa daarlig Russisk. Jeg traf overenskomst med ham for en betaling av 100 rubler at lodse os til Jakutsk. Den 9 Sept., morgen fortsattes reisen med lodsene og de tre nevnte herrer, der hadde anmodet om at faa være med os en fornøielsestur til næste station Bistjak, som vi naadde kl. II form, den næste dag. Vi blev her mottat av 2 av kronens betjente (Starosser), de hadde etslags mundering med sabler og var saa beruset at de knapt kunde staa paa sine ben. Vi dampet derfor straks videre. Landet begyndte nu at høiere og mere kuperet, samt stadig mere skogbevokset. De følgende 4 dage gik raskt opover og den 13 passertes Schigansk, en flekke med omtrent 200 mennesker, boende i jordgammer. Der fandtes ogsaa en kirke. Straks ovenfor denne plass la jeg til ved et kulfjeld, da vor kulforsyning begyndte at slippe op, men det viste sig at de kul vi kunde finde var ubrukelige. Meget mulig at de længere inde i fjeldet var bedre, men de vi kunde faa fat i utviklet ingen varme, de glødet blot, og naar kulstykkerne laes i solen smuldredes de itu. Muligens at den strenge vinterkulde har absorberet eller tilintetgjort deres brændbarhet. Vi hadde nu 1000 Werst at tilbakelegge til Jakutsk og denne opdagelse med kullene var saaledes temmelig ubehagelig. Floden der hittil hadde været forholdsvis smal og ren, begyndte nu at utvide sig og bli opfyldt av en utallighet av øer og banker, hvorved vandmassen fordeltes paa flere løp, hvilket gjorde navigeringen mere besværlig. Disse øer er bevokset med saa stor skog *av*

lærke, bjørk, furu og grantrær blandet med rogn og rips, at man ikke ser noget av de høie bredder av fastlandet paa lange strækninger. Det behøver efter min mening ikke at ha været saa særdeles længe siden Mammuth færdedes i Sibirien, hvis høie, tætte og umaadelige skogge yder dyreverdenen en god beskyttelse. Temperaturen midner efter hvert som man kommer sydover ogsaa om vinteren. Den 15 September løp vi atter på grunn og blev staaende til den 16 om formiddagen, da det lykkedes os at komme av og kunne fortsætte. Samme aften ankret vi ved floden Beljus munding og var nu 500 Werst fra Jakutsk. Belju er en stor flod der kommer vestenfra og hvis kilde er en stor indsø langt oppe i landet. Den er farbar for lavtgaaende skibe like til byen av samme navn, der ligger 1000 Werst ovenfor mundingen. Det blev mig sagt at det skulde være en forholdsvis stor by med - 1000 mennesker. Den 17. September om aftenen var vi kullæng og vi la os derfor tillands under en sø og jeg sendte hele besætningen iland for at hugge ved. Dette arbejde gik over forventning hurtigere end jeg hadde tænkt, ti der var fuldt op av uttørrede trær og nedfaldsskog nær stranden. Allerede den følgende dags middag hadde vi dækket fuldt av træstammer, hvilke vi skaft op med dampsagen og kløvet medens skibet var igang. Den 19 Sept. passertes Alden, en stor biflod der kommer fra SO og er seilbar 1500 Werst oover. Samme dags aften var veden forbrukt, men til vort held paatraf vi nær stranden en forfalden Jakuterhytte hvis tømrede vægge vi tok ombord. Dette var tør og god brændsel og var tilstrækkelig for at naa Jakutsk, hvor vi indtraf den 21 September kl. 10 form. Vor ankomst vakte en umaadelig begeistring og gav anledning til en række av festligheter, men vi var jo ogsaa det første bud fra det store Vest. Vor nærværelse var beviset for at der var aapnet Sibirien en ny kommunikationsvei med Europa og bevisetheten herom satte alle i feststemning. Som det titt pleier at gaa ved slike anledninger, overdrev man i den første begeistring betyd-

ningen herav, og var tilbøielig til at mene, at nu vilde en ny guldalder temmelig snart oprinde for det av naturen i mange henseende rikt utstyrte Sibirien. Dets naturprodukter, metaller, stenkulleier og skoge vilde, mente man, nu først komme til sin ret, og hadde allerede straks faat en betydelig forøkelse i værdi. Guvernøren sendte straks ombord 2 kosakker ombord som vagt for at Jakuterne ikke skulde indfinde sig ombord i altfor stort antal og derved faa anledning til at stjele noget. Det første jeg gjorde var at avsende den fra Vega mottatte post, og traf det sig saa heldig at posten til Irkutsk skulde avgaa netop samme dag som jeg ankom. Dernæst sendte jeg en kurer til Witten, hvor Sibiriakoffs agent hr. Kolisoff opholdt sig paa hjemreise, og hvorfra han atter-sendte express til Irkutsk med telegram til Sibiriakoff om at Lena var ankommet til Jakutsk. Denne by ligger paa en ved flodens vestre bred liggende slette av 70 Wersts længde og hvis halvmaaneformede bredde er ca. 12 Werst. Bak den ligger en lang aasryg og man ser saaledes at hele denne stuegulvliggende slette er fremkommet ved flodens arbeide. Høiden over flodengen er nu ca. 200 fot. Bredderne paa den østre siden er næsten overalt brat opadstigende, medens det motsatte er tilfælde paa den vestre, hvor derfor alle stationerne ligger. Flodens bredde ved Jakutsk er 15 Werst. Samtlige øer bestaar av fint sand, man finder ikke stene saa store som en ert. Vi blev liggende i Jakutsk til den 28 September, og i al denne tid var vi gjenstand for den største opmerksomhet. Russerne formelig kappedes om at vise os gjestfrihet, og vi var hver dag invitert i selskap snart til den ene og snart til den anden av stedets offentlige funktionærer. En dag fik vi anledning til at foreta en utflugt til Markow, ca. 10 Werst fra byen hvor endel skopter har slaat sig ned. Skopterne (Gildinger) er Russiske deporterte, men et meget arbeidsomt folk og dygtige jordbrukere, hvem Jakutsk Guvernement fornemmelig skylder, at de nu kan brødføde sig selv, ti for 15 år

siden eller før de kom, saaedes der ikke en tønde korn i hele guvernementet. Atter et bevis paa at det kun skorter paa arbejdskraft og foretagsomhet for at gjøre Sibirien til en av de mest kornproducerende lande i verden. Ogsaa Jakuterne har tat lærdom av skopterne og av dem lært at saa korn og sætte poteter, hvorved deres pekuniære stilling er blit betydelig forbedret. Følgen av disse faa aars virksomhet er at ikke alene regjeringen har sluttet med at ta mel fra Irkutsk (til soldaterne) men der utføres allerede flere tusen pund opover floden til guldgraverne. Skopterne har forstaaet at holde prisen høi liketil ifjor, (1880) da den faldt til en rubel og tredive kopek, hvorimot den var tre rubel og derover før.- Ifølge den med Nordenskiöld truffne overenskomst, skulde jeg og mandskapet være fri og ha ret til at forlate skibet i Jakutsk, hvor Kolisoff skulde overta samme, men da han ikke var kommet blev jeg anmodet om at gaa med skibet til Wittemsk ca. 1360 Werst længere op, hvor Kolisoff var at træffe. Vi forlot da Jakutsk den 28 September og den 8 Oktober da vi bare hadde 220 Werst igjen til Wittemsk møtte vi Kolisoff, der med en Sijik (en baat med hus paa midten) var paa veien nedover. Han meddelte mig at det var mulig at komme fram til Wittemsk. Senere erfarte jeg at dette ikke forholdt sig saa og at hr. Kolisoff kun talte for sin syke mor. Sammenhængen var at det for ham var om at gjøre at komme til Jakutsk, da aarstiden var saa langt fremskreden allerede, at han under sin nedreise kunde resikere at fryse inde paa veien. Ubekjendt som jeg dengang var kunde jeg ikke gjøre andet end at slaa mig til taals og følge hans raad, skjont jeg hadde frygt for at indefrysning vilde bli følgen derav. Skibet blev vendt og vi begyndte at gaa tilbake til Jakutsk. Den 10 og 11 Oktober opholdt Kolisoff Skibet i Matsi i egne anliggender. Den 13 begyndte floden at fryse. Vi hadde da endnu 600 Werst at tilbakelægge, og det blev mere og mere øiensynlig at vi vilde komme til at friste indefrysningens ubehageligheter, og dermed følgende vinterophold i

i disse fjerne egne. Den 14 var der saa meget is at jeg maatte løpe fartøiet iland for at undgaa drivisen. Vi var da 240 Werst fra Jakutsk. Den 15 var veiret litt mildere med Vestlig vind der hold isen fra vestlandet, hvorved jeg sattes istand til at naa øen Battamai, hvor Lena blev lagt i vinterkvarter. Vi forblev ombord til den 20 beskæftiget med at ordne for vinteren. I disse dage frøs floden godt til. Kolisoff hadde sendt et ridende bud til Jakutsk for derfra at faa bragt saadanne reisepapirer, at vi ved at fremvise dem kunde disponere over posthestene, ti med vanlig skyds er man aldeles i hænderne paa skydsbønderne, der kunde forlange hvad de vilde, og man har ofte intet andet valg end at gaa med paa deres ublu forlangender, eller bli sittende paa stationen og vente til det behager skydsbonden at skydse, enten det nu blir den samme dag eller dagen efter. Ved middagstid den 20 Oktober overlod vi Lena til tre der paa øen boende Jakuter, som paatok sig at holde vagt samt utføre det fornødne arbeide med ishugningen om vinteren. Det lykkedes samme dag at naa frem til stationen Tetminskaja, hvor kureren indtraf med de fornødne dokumenter. Vi overnattet der og fortsatte dagen efter med uskodde hester, der i ^{vak} et ~~et~~ gled paa den glatte isbelagte vei. Vi ankom imidlertid velbeholdne tilbake til Jakutsk den 22 om aftenen. Vort ophold i Jakutsk der varte til den 10 December, benyttedes til forskjellige ekursionser i omegnen, saaledes foretok jeg en tur til nogen kulleier 45 Werst fra byen, men fandt ogsaa disse kul at være av samme daarlige beskaffenhet. Jeg tror ikke at kuldannelsen i Sibirien tilhører den egentlige stenkulformation, den er muligens snarere at henføre til Juraformationen, dog kan jeg som lægmand ikke uttale mig med bestemthet herom. Jeg maatte naturligvis ogsaa ta en tur til skibet og forøvrig korresponderte jeg med Sibiriakoff, om vor eventuelle overvintring det paafølgende aar. Først bestemtes at jeg i 1879 skulde gaa med Lena til Jenisei, men denne plan blev opgitt da Nordenskiöld blev bygget, idet jeg kun skulde gaa til Lenas munding

for at møte den der. Men endelig blev vi da færdig i Jakutsk, og den 10 December bar det avsted med os ialt 6 mand av Lenas besætning og 1 Russer, med tre ekvipager, hver forspændt med tre heste. Efter den første bestemmelse skulde fire av mandskapet reise tilbake til Norge straks, men dette blev senere ombestemt i Irkutsk, saaledes at kun første styrmann Lund og maskinist Bejer drog tilbake til Europa, medens vi andre efter Sibiriakoffs ønske blev tilbake for at gjøre tjeneste ombord i Lena sommeren 1879. Vi var uheldig nok til at træffe daarlig veir, hvilket i forbindelse med at vi som var et stort følge, tiltrengte mange hester, og dette sinket reisen, saaat vi først den 23 December kom til Witte^{tsk}sk hvor vi feiret julaften. Vi blev imidlertid ikke længe der. Allerede første juledags middag gik det avsted igjen. De 2 ekvipager fortsatte til Irkutsk, medens jeg kjørte opefter floden 120 Werst til Korja, hvor kompaniets (Sibiriakoff, Jemschieroff, og Basanoff) dampbaate og lægtene har vinterhavn, og hvor der forefindes etslags mekanisk verksted. Til dette hadde jeg et arbeide angaaende dampsagen ombord i Lena, hvilket absolut maatte være istand til den paatænkte Jeniseifart, som tænktes utført med drivtømmer som brændsel til maskinen og seilkraft naar vinden var god. Det lykkedes mig at naa Korja i løpet av 25xkåx den 27 December og bli færdig paa etpar timer, hvorefter jeg øieblikkelig fortsatte opefter Lenafloden til Irkutsk. Veiret vedblev at være slent og veien daarlig. En nat var vi 7 timer paa 17 Werst, uagtet vi hadde tre hester forspændte og en kosak riden foran forat vi ikke skulde feil og ut av veien. Nytaarsaften, temmelig sent, naadde vi en liten plass ved navn Kirinsk, hvor vi stoppet saalænge at vi kunde opfriske os med opvarmet Perog og The. Perog er kjøtt indbagt i hvededeig, en utmerket proviant og noget av det bedste man kan nyte paa reise i Sibirisk kulde, især er den fortinlig naar den opkokes i bouillon. Endelig den 7 Januar 1879 ankom vi til Østsibiriens hovedstad Irkutsk efter at ha kjørt 2820 Werst (282 norske mil), et kunststykke

som tar betydelig paa kræfterne, ti man er efter en slik kjøretur, ordentlig gjennemskaket og temmelig mør overalt. Irkutsk var dengang en smuk by opført efter Europæisk mønster, med mange prægtige murbygninger, brede gater og nydelige butikker, men efter den store ildsvaade 4 og 6 Juli 1879, er der kun meget litt tilbage heraf. Branden 4 Juli blev straks slukket, men den 6 Juli blev den atter paasat paa forskjellige steder, og det brændte da næsten overalt, saaat det ikke var mulig at stanse branden førende $\frac{2}{3}$ av byens bedste kvartaler var lagt i aske. Byen har en smuk idyllisk beliggenhet ved floden Amgaras østre bred, kun 60 Werst fra Baikalsjøen, hvorfra Amgara har sit utløp. Den er centralstationen for hele Østsibiriens handel og omsætning, og er der især om vinteren, en overmaate stor trafik med karavaner, dels fra Kina med The, dels fra Rusland og Vestsibirien med manufaktur og kolonialvarer, dels fra øst med huder og pelsverk samt guld fra minerne ved Lenafloden. Hestene er i Sibirien hvad dampskibene og jernveiene er i Europa og disse stakkels dyr for da ogsaa undgjælde herfor. At se en hest styrte i gaterne er noget man ikke forundrer sig over, og det er ikke sjelden at se døde hester liggende langs landeveien, saavel sommer som vinter. Og det er ikke nok med at man kjører hestene ihjel, men man plager dem ogsaa paa andre maater, og har i det hele taget ingen omsorg for dem. Der benyttes saaledes hverken fjøs eller stald. Naar hestene kom utkjørte og sveddryppende til stationen, maatte de staa ute i kulden som kunde vere op til 50 grader celcius, de maatte ikke faa noget at æte før de blev kolde, da fik de noget, om det ikke var andet end hør, styrtet de øieblikkelig. Når de skulde ha drikke drev ~~man~~^{man} dem til floden og lot dem drikke av et hul i isen.-

Vi tok ind paa et hotel (Swestøj) Stjernen, hvor vi snart fik visitter fra nogen Danske telegrafister, men mest interessant var det at træffe en norsk dame, en datter av kaptein Ellefsen i Fredrikshald. Hun var gift med en Dansk telegrafist Tholmann, og hun var den

eneste landsmann jeg traf i Sibirien. Hendes mand var nu ansat i Kras-
 nojarsk ved Jenisei. Av Svensker traf jeg likeledes kun en eneste,
 nemlig i Irkutsk, hvorimot der findes flere danske telegrafister og
 uhrmakere. Av Finlændere findes adskillige, naturligvis landsforviste.
 Straks efter vor ankomst indløp en lang depesche fra Sibiakoff, med
 underretning om at Lena ikke skulde gaa til Jenisei, men kun til
 Lenas munding, for derfra at bringe de varer op, som det nye dampskib
 Nordenskiöld, der skulde lægge veien gjennem Suezkanalen og Behrings-
 strødet, medbragte dertil. Det var ca. 80 ton, hovedsagelig jernva-
 rer. Vi skulde medta 5000 pud kul til Nordenskiöld. Vi blev i Ir-
 kutsch et par måneder og skal jeg senere komme tilbake til mit ophold
 der. Den 15 mars maate vi tilbake til Jakutsch hvor vi indtraf den
 2 April. Kjørehistorien op igjen. Ved dampskibet befandtes alt iorden,
 spørsmålet var kun om hvorfra vi skulde ta kul, thi de kulplasse ved
 Lenafloeden vi hittil hadde hat anledning til at undersøke, avgav kun
 ubrukbare kul. En tysk læke ved navn Hollmann, der hadde opholdt sig
 længere tid i Sibirien, gjorde mig opmerksom paa, at der fandtes bedre
 kulleier ved floden Amaga, en biflod til Aldan, og han foreviste mig
 en prøve han hadde. Den lignet meget Engelsk kul, hvad det muligens
 ogsaa var. Imidlertid bevirket denne underretning, at jeg bestemte mig
 at ta en tur til Amagafloeden, for at undersøke kulforekomsten der, og
 raadførte mig i den anledning med Guvernøren om paa hvilken maate rei-
 sen helst skulde iversættes, og viderledes man skulde ordne sig forat
 de bosittende dersteds ikke skulde lægge hindringer i veien. Som det
 bedste middel mot saadanne eventualiteter overløt han mig en kosak,
 ti kosakkene er skrækindjagende væsener for Jakuter og Tunguser, de
 viser dem likesaa stor lydighet som var det keiseren selv. Utrustet
 med proviant for 14 dage samt redskaper, saasom hakker, spader, bræk-
 stænger. øxer o.s.v., tok vi avsted ialt 4 personer, styrman Grøn-
 beck, kosakken, tolken og jeg. Veien gik først paa tvers opover flo-
 den og op gjennem et dalføre, hvis høieste punkt vi snart naadde.

Den utsikt vi hadde herfra var eiendommelig nok. Til alle retninger var landet flat som havet, og overalt tætt bevokset med mægtig skog, hvis nærmeste kroner umerkelig næsten, bevæget sig for luftdraget. Her var baade mastetrær og spirer nok. Paa vor vandring gjennem disse skoge saa vi himmelen kun i Zenith paa lange strækninger. Den første station ved Amagafloden (274) Werst) naadde vi efter to døgns kjørsel med postheste, men herfra og ved de øvrige stationer, ialt 8, maatte vi leie heste hos bønderne, og der var nok at faa av dem, da hver mand eiet fra 10 - 50 heste og likesaa mange okser, der ogsaa benyttedes som trækdyr. Til slæderne bruktes meier, saa tynde som ski, sammenbundet til de øvrige dele med lederremme, meget lette, men kun sterke nok til at bære en mand. Vi leiet hvad vi behøvte av folk og heste, da man fortalte os at det var slemt om begge dele nedenfor, men dette viste sig ikke at være tilfælde, ti der var ganske godt bebygget overalt ved floden. Vi drog nu langs denne ca. 80 Werst og lot undersøke paa forskjellige steder, "den sorte sten", som kullene der kaldes, men kom ikke til noget tilfredsstillende resultat. Hvad der fandtes av kul oppe i dagen var ikke av bedre kvalitet end hvad vi hadde seet ved Lenafloden. Det var imidlertid ikke min mening denne gang at foreta noget større arbeide dermed, men kun undersøke forholdene saavidt det lot sig gjøre for senere hen paa forsommeren at gaa derhen med dampbaaten og arbeidere, om jeg fandt utsigterne retfærdiggjorde en saadan foranstaltning. Jeg kunde nemlig ikke foreslaa Sibiriakoff omkostninger, eller paaføre ham utgifter som vilde vise sig at være ganske unyttige. Herr Kolisoff, Sibiriakoffs agent og korrespondent var død den 2 April, og saaledes hvilte nu alt paa mig. Paasken der i 1879 indtraf paa 1 April efter gammel, og 13 April efter ny stil, tilbragte vi sammen med Tunguserne, i en jordgamme der ogsaa var tilholdssted for deres kreaturer, og opfyldt av en næsten utholdelig stank. Den var selvfølgelig ogsaa saa smudsig at vi maatte ta vore slæder ind for at ligge paa dem. Det er bedrøvelig med

disse mennesker, de bor midt i en skog, men av mangel paa foretagsomhet bygger de sig ikke ordentlige hus, og lever forresten som dyr. Jeg var øienvidne til at de kokte suppe av en slags tørret græs og blandet den med saftra (der tages om sommeren) den del av træet der ligger nærmest barken. Den føde dette destillat avgir kan enhver skjønne maa være meget daarlig. I denne elendighet er disse folk selv skyld, ti det mangler dem hverken paa tømmer eller godt akerland, tjenlig til avling av korn og poteter, likesom der er fisk nok i floden naar de om sommeren vilde fiske og tørre den, desuten kan der ogsaa fiskes om vinteren ved at hugge hul i isen.- Ogsaa ved Amagafloden findes en koloni skopter, der staar sig godt, de fortalte at alt hvad de saadde, hadde udmerket vekst. Skopterne er som før bemerket, arbeidssomme og ordentlige folk, der holder ordentlige huse baade for sig og kreaturer, rent og koselig som de har det. 300 Werst nordenfor Jakutsk findes der en lignende koloni skopter, som endnu saa langt mot nord hadde det nok saa godt. Under forbireisen kunde deres huse ikke sees, da skoden langs bredden skjulte dem. Vi saa bare røken fra dem over trætoppene, Denne koloni er den nordligste station for kornavling langs Lenafloden, den ligger paa 70 grader nordlig bredde. Efter ankomsten til Jakutsk, sendte jeg mandskapet oover til skibet for at klargjøre maskinen og foreta den nødvendige oppudsning. To dage efter vor ankomst (21 April) mottok vi de første ufuldstændige efterretninger fra Nordenskiöld med extrapost fra Geljiga ved det Okotske hav, men den 2 Mai ankom der atter en post over Kolyma, med hvilken Guvernøren erholdt skrivelser fra Nordenskiöld selv, dateret ombord i Vega den 8 Februar, og hvorav vi med glæde erfarte at det var lykkedes Vega at trænge saalangt mot øst, at den kun hadde et forholdsvis kort stykke vei igjen til Behringsstrædet at tilbakelægge, naar den engang slap løs fra sit fængsel. Hadde den ikke spilt etpar dager for meget tidligere vildt den ha været kommet igjennem med engang. Den 10 Mai indtraf jeg til skibet hvor jeg overtok kommandoen. Sneen var allerede

borte, saaat man kjørte med vogne, men det var dog koldt om netterne, saa det frøs paa. Min kusk kjørte os fast i en elv, hvor han ikke fik hestene av flekken, hverken frem eller tilbake, de var stødige som æsler. Vi maatte da endelig bestemme os for at stige ut og bruke benene resten av veien, og hadde allere/marsjeret flere Werst, da han kom efter med hestene. Jeg hadde ogsaa tidligere hat anledning til at erfare at det var vane hos de Sibiriske hester, at de, når det stoppet for, ikke hadde vilje eller lyst til at rykke løs, formodentlig har skandsemtig elendige kaar og vanrøgt, den samme sløvende indflydelse paa dyrene som fattigdom og elendighet paa menneskene. Den 18 Mai begyndte isen at bryte op i de smaa løp mellem øene, idet vandet i floden steg hurtig og lettet isen op. For os gjaldt det at komme løs av isen førend den brøt op i hovedløpene, da viellers kunde risikere at den tok os med sig nedover, hvilket selvfølgelig vilde være en fatal historie. Ved et meget anstrengende arbeide lykkedes det os i løpet av 3 dage at faa Lena løs, og vor neste sorg var nu at bevare skibet under isgangen, ti naar denne begyndte for alvor, formedelst det voksende vandtryk, blir vandmassene saa store, at de oversvømmer alt det nærliggende lave land, og det var saaledes vanskelig at finde en nogenlunde tryk plass. En saadan var da heller ikke at opdage i nærheten og jeg besluttet da at søke ind i en bielv, der laa 20 Werst nedenfor. Den 22 Mai søkte vi nedover og kom stedet nær paa I Werst, men der laa isen fast, medens der kom meget drivis ovenfra. For at undgaa denne la jeg skibet op i fjæren, saa isen kunde drive forbi langs siden. Efterhvert som isen brøt op nedenfor os flyttet vi efter, og i løpet av natten kom vi ~~endelig~~ heldig ind i munden på den lille bielv og ind i et bredere bassin, der ydet en god havn. Men saa var det ogsaa i den II time, ti straks efter saa løpet overalt opfyldt av drivis. Den 24 og 25 brøt vandet isens motstandskraft i hovedløpet med nogen brak der kunde høres paa flere Werts afstand. Den 31 var al is drevet forbi, floden var atter seilbar og samme af-

ten naadde vi Jakutsk, hvor jeg straks henvendte mig til politimesteren hr. Wall, med anmodning om at skaffe mig nogen paalidelige og dygtige arbejdere, til den paa floden Aldan og Amaga paatænkte undersøkelsestour efter stenkul, eftersom jeg antok han bedst kjendte sine "børn". Han var saa venlig at skaffe mig lo mand, for det meste Tartarere, der er kjendt som dygtige arbejdere. Forskjellige forberedelser til reisen, halte tiden ut længere end jeg ønsket, men endelig bar det da avsted med os om formiddagen den II Juni. Lenas besætning bestog da av 6 forskjellige nationaliteter, bedst repræsenteret ved nordmændene (6) Russerne og Tartarerne, men desuten hadde vi en Kirgisier^{en Tungus} og en Jakut. Jakuteren var gamle Iwan, der hadde lodset os fra Bulum til Jakutsk aaret forut, og nu skulde gjøre samme tjeneste til munden av Aldan, som vi var saa heldige at naa allerede samme dags aften. For Aldanfloden, var der ikke mulig at opdrive nogen kjendtmand, der endnu til denne tid var meget lite befaret, og vi var saaledes henviste til loddet. Heldigvis var floden baade ren og dyp, dog findes nogen større og mindre øer, men en rik vegetation. Landet paa sydsiden skraaner ganske lavt ned mot flodbredden, medens det omvendte er tilfælde paa nordsiden, hvor ogsaa strømmen er dypest. Længere ute sees den Werkojanske bergkjede, der ogsaa kan sees fra Lenafloden, og er bekjendt for sin rikdom^{paa} sølv og bly. Av menneskelige beboere findes der langs denne flod ikke mange, og mester "Brun", betrakter derfor landet som sit. En dag vi var under gang kom en bjørn spaserende mot os langs flodbredden, men da den fik øie paa dampskibet, tok den flugten opover, og forat skynde paa den sendte vi den et rifleskud og blaaste i dampfløiten. - Amaras munding naadde vi den 14 Juni efter at ha tilbakelagt en distance paa 600 Werst, der for det meste optokes av flodens kurver. Her maatte vi paa land for at hugge ved til maskinen, hvorved en kostbar dag gik tapt.. Dagen efter naadde vi det første kulfjeld, hvorpaa jeg straks satte arbeidsfolkene igang med at bryte ut kul. Ved Aldan hadde vi ikke

observeret noget tegn til kulforekomst. Medens mandskapet arbeidet ved kulfeltet forsøkte jeg at gaa opetter floden, men allerede efter tre timers gange, paatraff vi en større ~~s~~ ved hvis sider floden utvidet sig og blev bredere, følgelig ogsaa grundere. Jeg passerte vistnok sen med $1\frac{1}{2}$ favn vand, men turde dog ikke vove mig længere, da jeg trodde at opdage at flodens vandmængde var i sterkt avtagende, paagrund av vedvarende tørke, en iagttagelse som viste sig at være rigtig. Jeg altsaa tilbake til kulfeltet, hvor jeg drev paa arbeidet alt hvad jeg kunde. De utvundne kul saa ganske bra ut og jeg hengav mig allerede i haapet om et godt resultat, da nogen i nærheten boende Tungusers efter 4 dages forløp gjorde mig opmerksom paa, at dersom vi ikke vilde risikere at ligge paa tørt land maatte vi ^{til} se at komme ut igjen, ti om nogen dage vilde floden være saa tør, at vandet ikke vilde gaa høiere end til bugen paa hestene. Man kan sagtens tænke sig med hvilke følelser jeg mottok denne underretning, der ialfald foreløbig slog en tyk strek over expeditionens formaal, og tiltetgjorde enhver tanke paa at bringe det ventede dampskib Norden-skiöld kul fra Sibirien. Men her var ikke andet at gjøre end at pakke sammen og komme bort, medens der endnu var tid dertil, da vandet i floden minket hurtig. Vi tok de utvundne kul ombord og fyrte op med dem, de brændte ganske godt, men gav liten varme, brændte heller ikke helt ut til aske, idet hele stykker blev liggende tilbake paa risterne. Det var forøvrig let nok at utvinde dem fra fjeldet, da der saavel over som under de kulførende lag, laa lag av ganske myk lersten. Efterat være kommet tilbake til Lenafloden, gik vi 30 Werst nedover denne for at hugge ved til maskinen for reisen nedover. Til dette arbeide medgik hele 8 dage og blev jeg endog nødt til at gaa ned til Jakutsk for at hente endel sage og øxer. Paa tilbakeveien fik vi en frisk kuling av NV med regnskyll, der er usedvanlig i disse egne. Under min hønliggen her gjorde jeg en iagttagelse, der var undgaat de forskjellige videnskapsmænds opmerksomhet, der hadde bereist

Lenafloden og som heller ikke var iagttaget av mig paa min reise op-
 efter floden i 1878. Under observationen av solens meridianhøide op-
 daget jeg nemlig, at floden løp ret imot solen, og ikke som kartene
 viser i nordvestlig retning. Læseren vil her spørre om hvorfor ikke
 denne iagttagelse er gjordt før ved nævnte leilighet, ti den kan gjø-
 res uten ved solobservation, kun ved peiling. Hertil svares at grun-
 den dels kan være at kompasser formedelst flere stregers deviation
 ikke er blit benyttet, og dels av mangel paa horisont. Paa flere ste-
 der gaves ikke anledning til observationer naar jeg ikke var i besid-
 delse av artificiellhorisont. Dels for at hente en lægter og dels for
 at faa rettet paa propelaxlen, blev jeg nødt til at dampe op til
 Wittenssk den 16 Juli og passerte underveis Olkminsk, en by paa 1500
 mennesker. Jeg traf der 4 forviste studenter (nihilister), dannede
 mennesker, der i denne avkrok var nødt til at kjæmpe for en kummerlig
 tilværelse med sine hænders arbeide. En av dem, søn av en rik gods-
 eier, tilsikret mig 10.000. rubler, om jeg kunde være ham behjælpelig
 med at flygte, men som forholdene da var kunde jeg ikke indlate mig
 derpaa uten altfor stor resiko, og senere paatraf jeg ham ikke. En
 anden sa at han ikke viste hvorfor han var blit sendt til Sibirien.
 En dag blev han, der levet et lykkelig familieliv, underrettet om at
 han skulde deporteres, og en time senere blev han avhentet og maatte
 forlate søn fortvilte hustru og sin lille datter for at begi sig til
 den lange og tunge marsj til Sibirien, uten forutgaaende process og
 dom og uten at være underrettet om aarsaken til en saadan summarisk
 behandling. Men tilføiet de, vi er nok forviste, men der mange tilba-
 ke, som aldrig vil slaa sig tilro førinden de naar maalet, som er
 frihet. Og i virkeligheten maa den nuværende vilkaarlige administrati-
 on, og den grænseløse korrupsion i embedsvældet, nødvendigvis lede til
 motsetningen, som er revolutionen, idet man i Rusland for længe siden
 har opgit haapet om at forberede tilstande vil gro frem ad fredelig
 vei. De hadde anlagt en tjæremile, hvorved de tjente saa meget at de

opholdt livet. Den 24 Juli kom vi til Wittemsk, hvor jeg erholdt den fornødne assistanse hos herr Trapeznikoffs ingeniør Mr. Lee, Engländer av fødsel, og en meget dygtig mand. Medens arbeidet med reparationerne foregik tok jeg en tur med d/s Senelnekoff opover Wittemskfloden, til Bataibaa, en distance paa 400 Werst, og derfra 40 Werst til guldvaskeriene med hesteskyds. To av eierne var tilstede nemlig Basanoff og Jemschioroff, der begge er meget rike, førstnevnte paa over 30 millioner og sidstnevnte paa henved 30 millioner rubler. Begge var meget forekommende og jeg hadde tillatelse til at bese mig saa meget jeg vilde, og til at faa den underretning jeg ønskede. Da arbeidet var slut om aftenen blev gullet veiet og befandtes at veie 2 pud (32 kilo), hvad man syntes var ualmindelig lite, da man almindelig pleiet at naa mellem 3 a 4 pud daglig. Vaskningen foregaar paa den maate at gruset (sten og sand) bringes med engang op fra jorden til en stor sold hvori det styrtes og hvori en sterk vandstraale spyler det rent, saaat stenen og de største guldstykker blir tilbake. Gullet søkes nu ut og stenen kjøres bort. For at finde finere guldkørn har man vandstraalen føre resten av massen nedover en skraa plan, ved hvis sider flere arbeidere er posterede, hver forsynet med et til en stang fastgjort bræt, med hvilket de fører gruset tilbake med strømmen. Derved bortskyllæs sandet, medens gullet der er tyngere blir tilbake. Vaskningen foregaar kun om sommeren. Om vinteren arbeider man den guldførende sand og grus op av gruberne. Jeg var nede i en saadan som var 221 fot dyp, men nu skal man være naad ned til 300 fots dybde, uten at komme til ufrossen jord. Jorden i denne del av Sibirien er nemlig frossen baade sommer og vinter, dette var jeg allerede blit bekjendt med i Jakutsk, hvor man for længere tid siden hadde gravet en brønd, der paavises for enhver reisende. Den er 400 fot dyp og der findes ikke optinet jord eller vand. Skulde nogen studse herved, skal jeg henvise til, at det er en kjendsgjerning, at der i frossen jord ikke er vanskelig at komme saa langt ned, ti man resikerer ikke at siderne

styrter sammen. Den opgravede jord heises op i baljer ved hjælp av en heiseanordning. Jemschioroff sa at guldleierne var saa brede og dype at de umulig kunde uttømmes paa de nærmeste 100 aars arbeide. Arbeidsstyrken var nu loco mand. Avlønningen mellem 3 og 4 rubel pr.dag, fri kost og frit hus. For extraarbeide betaltes 3 til 4 rubel pr. Solotnik guld, (ca. 1/3 lodd). Guldet forekommer aldeles rent. (Alluvialt). I 1879 utvandttes 380 pud og i 1880 514 pud, hvilket sidste efter den daværende pris 18000 rubel pr. pud utgjør den vakre sum av 9 3/4 million rubler. Wittenssk er en by paa 2500 mennesker, og mest at ligne med et røverrede, i den tid arbeiderne kommer fra minerne, ti det er ikke Guds bedste børn der anvendes til denslags arbeide. Wittensfloden der tar sin begyndelse østenfor Baikalsjøen, løper først sydlig og i sydøstlig retning, men bøier derfra av til ONO og senere til N.W., indtil den støter sammen med Lena, under den 58 breddegrad. Dens vandmasse er større end Lenas, og begges vandmasse flyter nu sammen videre med en imponerende mægtighet. Formedelst den sterke varme og langvarige tørke, hersket der her uavladelig skogbrand, der ødela store skogstrækninger langs begge floder. Flodvandet hadde under den varme tid en temperatur av 22 grader celcius, et noksaa behagelig badevand. Efterat være færdig fra Trapeznikoffs etablissement Virka, der ligger utenfor Wittenssk munding paa Lenas vestre bred, avgik vi til Sibiriakoffs residens der ligger syv Werst nedefor. Vi medtok derfra en lægter og dampet saa videre nedefter floden. Alt gik godt indtil vi kun var 70 Werst fra Jakutsk, men her løp vi paagrunn og blev staaende over et døgn. For at komme av maatte vi kaste overbord en masse ved. Flodløpet hadde undergaaet betydelige forandringer siden vi sidst var der. Tiltrods for at jeg hadde 2 av de bedste lodser ombord var vi flere gange paagrunn, de sidste 70 Werst og tapte derved 4 døgn. I Jakutsk stoppet vi denne gang kun 2 dage, idet vi den 17 August fortsatte reisen til Lenas munding. Som lods hadde vi atter gamle Iwan. Hans øine var daarlige hvilket foraarsaget at han titt og ofte satte os paagrunn. At rende paagrunn med strømmen er en yderst

fortrædelig affære, da det er forbundet med en masse arbejde at komme løs igjen. Den 21 August tapte vi løpet og maatte ankre for derpaa med baaten at søke det op. Efter flere timers forgjæves arbejde blev jeg opmærksom paa en smal rende mellem to søer, 3 favne dyp, som vi alt-saa kunde benytte. Dásse to søer var i 1878 en ø, som floden under is-løsningen hadde delt i to.

Da vi hadde passert Schigansk, efterlot vi en lægter med 4 mand forat de kunde hugge den fuld av ved til vi kom tilbake. I Bulum armodet jeg den der stationerte politibetjent at besørge utarbeidet endel kul av de derværende kulfjeld. Lena lastet derpaa ind saa megen ved som vi kunde ta, før vi gik videre. Det var forbundet med megen møie og mange besverligheter, at komme nedover, da forandringerne i flodens leie blev større efterhvert, men endelig naadde vi da frem til Ishavet den 28. august kl. 6 $\frac{3}{4}$ form. og klokken 2 ankredes under fastlandet paa det sted hvor jeg hadde bestemt at møte Nordenskiold, som skulde komme østfra gjennem Behringstrædet, efterat været gaat fra Europa gjennem Suez. Her paa Oxøens nordøstre side viser kartet, at der skal være 18-19 favne vand, men der findes ikke mere end mellem 3 - 4 favne vand. De Tunguser som bebor Lenadeltaet, frister efter vore forestillinger en elendig tilværelse. Selv synes de at være meget tilfredse. Uten at kjende til et mere civiliseret livs behagligheter, føler de heller ingen trang dertil. Smudset og likegyldigheten hører med til opdragelsen, eller ligger i blodet som en naturtrang. De lever utelukkende av fisk, samt kjøtt av vildren, sæl og bjørn og en og anden hvalros, men især maa villgjæssene levere en stor tribut. . Tunguserne fanger disse fugle om sommeren i fjærskiftningen, naar de ikke kan flyve, ved at jage dem med sine hunde ned i store grave, hvor de stener dem og opbevarer dem for vinteren. Om sommeren drives fiskefangst. Fisken slippes levende ned i de smaavand som findes langs stranden, for at taes op om høsten naar frosten begynder og opbevares saa i frossen tilstand. Salt brukes ikke. Mel synes ogsaa at være dem aldeles ubekjendt. Dette sees av Guvernementets statistik, hvorefter gjennemsnittsforbruket er 1 Solotnik ($\frac{1}{3}$ lodd) pr. individ daglig, med andre ord, det er kun Russerne og Jakuterne som bruker mel. Jakutsk Guvernement er det største i Russland. Større end Frankrike. Men yderst tyndt befolket. For fjær, bjørne og sælskind tilbytter Tunguserne sig the,

tobak og fiske-redsaker (garn), hos de Russere og Jakuter som er nede i Bulum paa fiskeri. Til fiskegarn brukes ikke som hos os traad av hamp, lin eller bomuld, de fabrikeres nemlig av hestehaar. Av hunde holdes en masse som de bruker som trækdyr. . Tungusernes klædedragt er noget av det elendigste jeg har set, de bestod for det meste av skindfiller, der kun utilstrækkelig skjulte deres skitne kroppe. Og dog fandt jeg blandt dem en forvist Russer som hadde vært der saalænge, at han hadde glemt sit morsmaal. Han hadde i alle del adopteret denne lavtliggende races eiendommeligheter og levesæt. Man kan vænne sig til alt i denne verden. Tunguserne fortalte at der hele sommeren igjennem hadde hersket sydlige vinde, hvilket skulde været til held for Nordenskiöld. Men imidlertid uteblev dette dampskib og jeg maatte endelig den 7 September bestemme mig for at returnere, da et længere ophold vilde være alt for risikabelt paa grunn av kulden som begyndte at sætte ind, og naa tilbake til Jakutsk før fløden frøs til. Vi tok derfor indd fuld ladning med brænde, hvormed vi klarte os til Bulum. Her tok vi ombord de utvundne kul og forsøkte de, men allerede efter en times gange maatte de forkastes, da det var umulig at holde dampen oppe med dem. Det viste sig at være samme sort kul som de vi hadde fundet ved Amagafloeden for de satte sig fast i fyrgangene. Saa bar det løs paa veden igjen, og da vi ikke hadde nok herav, maatte vi hver aften gaa op til stranden for at hugge og sage. I Bulum fik vi ombord Multebær, Rips og blaabær, som smakte fortræffelig. Den 10 - 12 maatte vi ligge paa paa grunn av vind ~~av~~ av SV. som raset med en veldig styrke. Den 15 naadde vi lægteren som vi hadde efter latt paa nedturen, og tok den nu lastet med ved ~~hjør~~ paa slæp opefter floden. Den 27 naadde vi Jakutsk efter en heldig reise. Her hadde en stor menneskemasse samlet sig paa stranden for at spørre nyt fra Europa. Skuffelsen stod at

læse paa alles ansigter ved underretningen om at Nordenskiöld ikke hadde indfundet sig. Senere erfarte vi at dette skib hadde løpet sig paa grunn etsteds nede i Japan, hvorfra den aaret efter blev berget av min bror Edw. H. Johannesen og ført tilbake til Europa via Suez. I de paafølgende dage tiltok kulden hurtig saaat der allerede ^{den 4. oktober} viste sig drivis paa floden, dog tilfrøs den ikke ganske før den 20 oktober. Det var min bestemmelse at forlate skibet og reise tilbake til Europa saa snart veiene blev farbare, ^{et} men telegram fra Sibiriakoff anmodet mig om at forbli i hans tjeneste paa samme betingelser som hittil, bragte mig til at opgi denne tanke og slaa mig tilro og tilbringe en lang og kjedsommelig vinter i Jakutsk. For at ha noget at bestille tok jeg meteorologiske observationer, men var saa uheldig af faa mit barometer ødelagt. - Jakutsk har ca. 6 000 indbyggere, hvorav 2/3 er Russere, og Jakuter. Der findes 7 kirker som betjenes av 20 prester, et gymnasium og flere skoler, samt et festivitetslokale. Byen ser ellers meget gammeldags og avfældig ut. ~~xxxxxxxxxxxx~~ Husene er lave, har bare en etage, men store gaarsrum, hvilket bevirker at byens omkrets er temmelig stor. Hustagene skraaner fra midten av ned til alle fire sider, men heldningen er ubetydelig. Som alle Russere er indbyggerne i Jakutsk forfaldne til kortspil, og de kommer sammen for at øve denne idræt, snart hos den ene, snart hos den anden, efter tur. Enkelte har gjort sig det til levevei at holde kortaftener. De lever saa av hvad de faar ind paa kortene. Andre fanter, følger markedsfolkene under deres ophold saavel i smaa stedene som i Jakutsk, ja forfølger dem endog paa tilbakeveien til dere hjemsteder, for at spille av dem deres fortjeneste. To eller tre saadanne bondefangere slaar sig sammen om denne ædle bedrift. De begynder med at spille sig imellem, hvorved de narrer andre til at delta, og enden paa visen blir naturligvis altid den samme.

Bondefangerne stikker av med gevinsten. At der ved saadanne leiligheter forbrukes meget ^{av} drikkende saker er en selvfølge. Brennevin, dier de, er under de klimatiske forhold som de lever en uundværlig ting, og drikke forstaar de tilgavns. ~~Dessuten tilføres der fra Vest-~~
~~Vestsibirien aarlig tusener~~ Der findes I Jakutsk ikke mindre end 20 brænderier med 70 utsalgssteder. Dessuten tilføres der fra Vestsibirien aarlig tusener av fate med spiritus og hvert fat indeholder 16 ankre.. Om vinteren kjøres flere tusen lass med fersk frossen fisk og kjøtt fra Jakutsk opover til guldvaskerierne, og tilbakelægges den 900 Werst lange vei til Matsi paa 25 - 30 dage. Det er Jakuterne som besørger transporten og de behøver ikke anden niste end raat kjøtt og raa fisk, samt tørt brød og litt the, som de faar opvarmet til sig paa stationerne. Raa frossen fisk spises ogsaa av de "bedre", og ansees som noget særdeles delikat. Den skjæres op, bringes paa bordet og spises frossen, med eddik og pepper. Dette kaldes Straganjaⁿ. De Europæiske Russere kan ikke fordra denne herreret. Fødemidlerne er ikke dyre. Kjøtt, fisk, poteter og smør erholdes til lave priser. Mel er heller ikke dyrt, eller var det ialfald ikke deⁿ gang, men kolonial og manufakturvarer er meget dyre, hvilket har sin naturlige grund i den lange og kostbare transport fra Europa. Den 4 Januar 1880 mottok jeg en skrivelse fra mine bekjendte i Bulum, hvori det fortaltes at Tunguserne hadde bragt melding om, at de hadde set et dampskib paa østsiden av Lenadeltaet den 13 September. Jeg antok at dette maatte ha været Jeanette. Muligens kunde det ogsaa ha været en av os efterlatt stokkeild, antændt til veiledning for Nordenskiöld i tilfælde den skulde komme, hvilken ild jeg hadde beregnet skulde vare i 14 dage, ti drivtømmermassen var nok dertil. Kulden i vinterens løp var overmåte streng, saa streng, at kvik-

sølvet næsten bestandig var frosset i thermometret, fra begynnelsen av November til utgangen av Februar maaned. Men til gjengjeld findes der ikke et vindpust i denne strenge vinterkulde. Hele naturen er stivnet i iskold ro. Skulde der være vind i saadan kulde, kunde intet menneske leve der. Solen der i Jakutsk (62° N.B.) er tilsyne hele vinteren, ser ut som den er død, den eier hverken oplivende kraft eller straalere. Nordlyset sees sjelden, da frostrøken avstedkommer altfor tyk luft ~~skikk~~ om aftenen. De faa gange det viste sig iagttog jeg det i nordlig og nordøstlig retning, i regnbueform og ikke høit over horisonten. Sommeren 1880 indfandt sig tidlig. Allerede den 18 Mai gik Lenafloden op, noget som selv den eldste Jakut ikke kunde erindre at ha hørdt før. Men sommeren blev ikke saa god som den lovet, kolde vinde var stadig raadende, hvilket bevirket at høsten og kulden indfandt sig tidlig. Flodvandet der som tidligere anført i 1879 hadde en varmegrad hadde en varmegrad av $+22^{\circ}$ var i 1880 ikke oppe i mere end $+12^{\circ}$ Celcius. Dog hadde dette ikke nogen skadelige følger for jordbruket. Allerede den 25 September var vandtemperaturen ved Wittensk 0° , hvorav jeg sluttet at floden vilde komme til at fryse til ualmindelig tidlig, og der var allerede faldt saa meget sne at der var slædeføre. Under disse omstændigheter vovet jeg ikke oppebie de varer jeg ventet paa, men tiltraadte reisen nedover den 28 September. Den 1 Oktober passerte vi Ol^kminsk og ankret 10 Werst nedenfor da mørket faldt paa. Det var en skjøn og behagelig aften, med mildt og rolig veir og isfrit farvand, men allerede kl. 1 samme nat skiftet hele scenen med forbausende hurtighet. I løpet av et par timer var floden opfyldt av is med 1-2 tommers tykkelse. Isen fryser nemlig altid paa bunden av flodengen og kommer op stykkevis, naar da vandflaten er rolig, i stille veir nemlig, fryser snart hele floden til. Situationen som jeg for noen timer siden

hadde funnet saa behagelig, var nu alt andet end det. Isens brak mot skibets sider holdt alle vaakne, det var for mørkt til at gaa videre, og vi var nødt til avvente dagen i ængstelig spending. Heldigvis bragte den en frisk østlig bris der knuste isen og hindret flodens belægning. Herefter gik det ganske godt nedover til den 5 Oktober, da vi støtte paa en banke hvor vi blev sittende for godt. Alle forsøk paa at komme flott, mislykkedes ganske, vi var snart aldeles beleiret av drivisen, og saa hurtig tiltok kulden at termometret ved middagstider den 5 Oktober viste $+12^{\circ}$ Celcius. Det var ingen raad for andet end at la Lena beholde det vinterkvarter den selv hadde valgt sig, og dernæst treffe de forholdsregler vi kunde hitte paa for dens beskyttelse. Til den ~~mede~~ traf jeg en overenskomst med en Jakut, at han skulde efterhvert som alt stivnet i frossen tilstand, hugge løs isen omkring skibet og likeledes banken, saa der fremkom enslags tørdokk. Videre skulde han naar det mildere veir indtraf mot det kommende foraar, hugge en kanal i isen henimot øen, saaledes at omtrent 1 fot av det underste islag blev tilbake for at ikke vandet skulde komme op. Paa det tilbakeblevne av isen skulde der strøes sand for at fremskynde smeltningen, saa kanalen kunde bli fri og ren for is førend floden brøt op. Fartøiets frelse berodde paa om vi kunde faa det av grunden før isgangen begyndte. Det viste sig senere at denne fremgangsmaate var den riktige. Jakuten utførte arbeidet nøiaktig efter ordre. Den 25 Mars var kanalen tilgjengelig og den 27 Mars 1881, fløt skibet av banken, og blev nu bragt hen ~~til~~ ind under øen, gjennom den i isen huggede kanal, to dage før isgangen begyndte. En følge av denne stranding blev at jeg maatte bli endnu en vinter i Jakutsk, da Sibiriakoffs bestyrer, der laa paa reise med nogen folk letende efter guldforekomster ved Aldan, ikke tillot mig at forlate Lena paa en banke midt i Lenafloden. Den ø hvorunder vi hadde bragt skibet, hadde en høide av 35-40 fot med lodrette skrænter. I Mai begyndte isen at løsne og

vandet steg saa hurtig at øen allerede natten til den 3 Mai begyndte at under vandet. Kl. 10 samme dags formiddag gik isen over øen og Lena likesaa. Vi var nu nødsaget til at finde en anden plass til beskyttelse mot drivisen, hvorav der endnu var meget tilbage, uagtet at hovedmassen var drevet nedover de følgende dage. At lægge os tilankers mellem træerne paa selve øen kunde ha slemme følger, hvis vandet likesaa hurtig faldt igjen. Vi fyrte derfor op i maskinen, baaten tokes ind for at den ikke skulde hækte sig fast i træerne under gangen gjennem skogen, til den anden side av øen, hvor jeg vidste der fandtes et løp hvor skibet kunde ligge nogenlunde trygt og uhindret av isgangen. Denne eiendommelige fart gik ikke av uten smaa ulemper, idet vi maatte presse os frem gjennem grenene, og propellen flere gange bar fast i ugreien under vandet. Imidlertid kom vi dog over og Lena var berget. Vandet vedblev at stige indtil kl. 10 aften, da øens ^ehøieste punkt var 10 fot under vandflaten. Alle Jakuterhytterne fløt væk, og en hund der var blitt igjen, da Jakuterne flygtet tilbake til fastlandet, søkte ombord til os. En stakkels hare kom sellende nedover paa et isstykke. Den saa temmelig forknytt ut, og hadde visst en følelse av at dette bar galt avsted. Efter at ha foretat de fornødne forbedringer med oppudsning m.m. gjordes først en reise mellem Jakutsk og Wittemsk og derfra en til munningen av Aldanfloden, hvor vi hentet et væeparti der av en driftig kjøpmand var sendt ad en ganske ny vei. Han hadde nemlig ladtt varerne utskibe fra Odessa i Mars 1880 gjennem Suez til Port Ajan ved det Okotske hav, hvortil de ankom i Aug. samme aar. Derfra blev varene kjørt paa vinterføre i November til Nelkan ved floden Maj, og derfra gik det paa flaa-ter bygget for anledningen fra Majfloden ind δ Aldan nedover til dennes munding, hvorfra vi nu hentet dem. Paa forespørsel forklarte han os at denne transportmaate var ^{meget}billigere end den sedvanlige,

idet fragten kom paa 3 1/2 Rubel pr. pud. medens fragten for varer der sendtes landeveien over Jakutsk, kom op i 7 Rubel pr. pud. Selv om han hadde latt varene kjøre paa vinterføre like til Jakutsk vilde det dog ha blitt billigere end den gamle kommunikationsvei. Distansen mellem Port Ajan og Jakutsk er nemlig kun 800 Werst landeveien, medens den fra det vestlige Sibirien og Rusland er likesaa mange tusener Werst. Skulde denne vei over Port Ajan komme til at bli almindelig benyttet, vil vistnok mange komme til at slaa sig ned der, for at skaffe sig en god levevei ved transporten av varer frem og tilbake. Muligens kan da ogsaa de uhyre skoge østenfor Lena komme til nytte.

Jeg var imidlertid blit hjertelig kjed av mit ophold i Sibirien. Jeg hadde min familie i Tromsø og hadde nu været hjemme fra i næsten 3 aar og længtet ^{nu} hjem til min hustru og lille datter. Jeg besluttet derfor at gjøre alvor av hjemreisen, og efter den omtalte Aldantur, begav jeg mig avsted den 11. Juli med Lena, som nu hadde faat en anden fører opover til Wittemsk, hvortil vi ankom den 24 Juli. Jeg maatte her vente paa viderebefordring til den 4 August, da jeg avreiste med dampbaaten Konstantin tilhørende brødrene Trapeznikoff i Irkutsk, til Østkuth, en veilængde av 753 Werst, som vi tilbakela i 6 dage, Befordringen fra dette sted foregikk med baate der blev trukket av hester mot strømmen. Den mest ^ubehagelig reisemaate man kan tenke sig. Dybdeforholdene var naturligvis meget forskjellige, og floden var i den grad opfyldt av øer og banker, at man var nødt til at gjøre flere omveie og hestene maatte næsten svømme for at holde baaten paa den førnødne vanddybde. Hertil kom den uavladelige trætte, med dermed følgende skjænderier mellem "kuskene" og opsynsmændene paa stationene, dels om hestene, dels om baatene, dels om andre ting. Som oftest var baatene i ustand, og manglet snart det ene, snart det andet, hvorved

reisen besverliggjordes og forsinkedes. Jeg var saaledes meget glad, da vi kom til endestationen for denslags befordring, nemlig Schigal den 13 August, efter en tur paa 343 Werst. Herfra fortsatte jeg med vogn 139 Werst langs Lenaflodens venstre bred til Kasjuk. Landskabet her var meget smukt og fruktbart, men veien var ikke rar. Etsteds gik den ved foten av et høit bjerg, der heldte saa meget fremover, at vi hvert øieblik kunde risikere at der faldt stener i hodene paa os. Da jeg nu ^{er} var 4 500 Werst inde i landet og 5 000 fot over havet, vil jeg endnu kaste et lite blik tilbake før jeg forlater Lena. Denne flod, der har sit utspring paa Baikalbjergerne, er i sin første tredjedel av ubetydelig størrelse, men den optar efterhvert de store bifloder, Manujivskoja, Kota, Kirinsk, Wittim og Olekna. Ved Jakutsk forandres dens retning fra NO til Nord og indtar straks efter Aldanfloden, hvorefter den pludselig bøier mot Vest og ^{gjør} derefter en sving mot Syd for at samle op floden Wilju. Dens vandmasse er ved alle disse tilstrømninger vokset til en imponerende mægtighet, der fra nu av flyter rolig mot nord for at uttømme sig i Ishavet ved den 73 breddegrad. Et merkelig flodsystem derved at flodene Wilju paa nordre og Aldan og Amga paa søndre side løper paralelt med Lena saalenge denne fortsetter sin nordostlige retning, men saasnart den vender sit løp mot nord, søker de sit utløp i Lena. Aldan der begynner ganske i nærheten av Olekma løper nord til vest næsten perpendikulær paa Lena der optar den ved byen Olekminsk 660 Werst fra Jakutsk. Kaschjuk er stappelplass for al transport vestenfra, og derfra gaar varene paa tømmerflaater der driver med strømmen videre. En saadan tømmerflaate koster i Kaschuk fra 3 til 500 rubler. Naar varene er solgt eller kommet frem til bestemmelsesstedet, forlates flaaten eller man selger den for noen rubler. Saasnart floden gaar op, begynner denne trafik. De forskjellige tømmerflaater begir sig paa vei ned over floden og opholder

sig en bestemt tid ved hvert anløpssted og arriverer endelig sidst i Juli i Jakutsk hvor de maa være færdige inden 12 August. Varene sælges vel ofte mot kontant, men byttes ogsaa med pelsverk og mammuthtænder hvorav man endnu til denne tid finder betydelig. Pelsværket er meget dyrt. Et sobelskind der for nogen ~~xxx~~ faa aar siden kostet 10 - 15 rubler, koster nu 70 - 80 rubler. Man sa mig at grunden til denne voldsomme prisstigning var, at opkjøperne nu bragte pelsværket direkte til verdensmarkedet i Njesnej Nowgorod og ~~København~~ Leipzig, medens man før benyttet en mængde mellemænd der hver for sig skulde tjene fra 50 til 100 procent. Veien fra Kaschjuk til Irkutsk, 236 Werst, gik først langs Mansjurkafloden, og derpaa gjennem landskapet Bujæriet, der er godt bebygget av en folkestamme der kaldes Bujærer og hvis vigtigste næringsvei er kvægavl. Langs Manjurkafloden saa jeg meget opdyrket akerland, men i Bujæriet var det øiensynlig daarlig bevendt dermed, og da der Jordbunde bestod av fin sand og var maaske for tør til avling av korn ikke findes skog ligner landet en ørken. Kvægene græsset hjemme omkring husene i tusenvis, selv i midten av August og gjødseldyngene laa urørte omkring husene bevokset med græs. Det har vært befolkningens skik enten at kjøre gjødseldyngene i floden eller ogsaa at flytte husene et andet sted, naar gjødseldyngene blev for store. I skikke og sæder ligner Bujærene meget Jakutene, likesom deres sprog har megen likhet. Derimot adskiller de sig bestemt fra Tarterne, Mongolerne og Kirgiserne. - Naar man nærmer sig Irkutsk begynder skogene atter at bli tæt, men man reiser her ikke altid sikkert, og jeg sørget derfor for den sidste veilængde til Irkutsk tilbakelaes ved dagtid, 16 August. - Irkutsk er Sibiriens hovedstad og talte før den store ildsvaade i 1879 40 000 mennesker. Den hadde et rikt museum, et universitet, flere høiere skoler, et geografisk selskap, og en mængde andre offentlige og private bygninger.

Nu saa den ynkelig ut. Hvad branden i 1879 skaanet, var for det meste gaat med under en ny stor brand i 1881. Størstedelen av byen laa i ruiner, blandt hvilke man saa^{noyn} hast opkasede hytter hist og her. Det het at de fleste ikke hadde sine eiendele og huse assureret. I byens sydlige del, ved bredden av Angara, stod guvernørens palass, teateret, guldsmelteriet og et større institut for kvinder uberørt av ilden, men ellers var alt strøket med. Især beklaget man tapet av museet og de skatte som derved ødelaes. Vest for Irkutsk øiner man i det fjerne Altaibjergene, Baikalsjøen, hvorfra Angora har sit utspring er over 300 Werst lang, 60 Werst bred og har en dybde av 100 favne. Den er meget fiskekrik og merkelig nok findes der ogsaa sælhunde i den. Efter en ukes ophold i Irkutsk reiste jeg videre over Angerafloden paa den "Sibiriske Flytebro", en praktisk indretning, da man fra begge sider kan kjøre ind paa den^{med} flere vogne og passere hinanden uten ulemper. Den er bygget paa to skibe der er færtøiet med et 200 favne langt kabeltaug og holdes oppe av 13 baate i hvis forende der findes anbragt en stang, hvorpaa kabelen hviler saaledes, at baatene kan skjære strømmen under manøvreringen med roret paa skibene. Angora er den strø^msterkeste av alle Sibiriens floder og løper med en hastighet av 15 Werst i Timen, vandet krystakklart, hvilket kommer av at bunden bestaar av sten og grov sand. Veien gaar i begynnelsen gjennem beboede trakter langs floden i NV retning, men efterhvert som vi fjernet os fra floden, blev landet mindre bebygget og skogen tettere. Trakter hvor de reisende ikke var trygge paa livet, thi her findes ikke bare firbente rovdyr, men ogsaa tobente. Især gjelder dette det østlige strøk mellem Irkutsk og Krasnojarsk ved Jenisei, en 1000 Werst lang strekning, der er meget bakket og tætbevokset. Av elve findes her 4, hvorav to og to løper sammen og falder ut i Angora, de østlige kaldes Aaka og Ijja Ija, de vestlige Oba og Aana. Av landsbyer 2, nemlig Njesnej

Odinth og Kansk. Mellom Krasnojarsk og Kansk møtte vi en karavane paa 80 vogne med deporterte av begge kjønn, der alle saa ut til at være folk av den bedre klasse, de var alle unge og vel antrukne mennesker. I hver vogn sat fire deporterte og 2 soldater, forspandet var dels 3, dels 4 heste. Krasnojarsk der har sit navn av en rød sandhaug i byens nærhet, hadde en vakker beliggenhet, men ^{av}byen selv var der ikke stort tilbake, da ogsaa den nylig var blit lagt i aske. Mellom Krasnojarsk og byen Tomsk, en by ved floden Tom, der falder ut i Obifloden, møtte vi to partier forviste, der stavre sig frem paa den støvete landevei, dødstrøtte og med lenker mellom benene, et ynkelig syn. Antallet var ca. 400 og sandsynligvis har det været grove forbrytere. Tomsk er Vestsibiriens største by, men dens omgivelser utmerker sig hverken ved størrelse, velstand eller beliggenhet. Den ligger i en forsønkning saaledes at reisende fra Nord og øst ikke ser byen førend de har den like under sig. Landet heromkring er meget fruktbart, men yderst tyndt befolket. Jeg reiste med dampskib den 3000 Werst lange strækning til Tjumen, hvorav 2000 Werst efter Obifloden og 1000 Werst paa floden Irbit. Landet langs Obifloden er ganske flatt, saaat kun de nærmeste omgivelser kom tilsyne, og da det tillike er tyndt befolket, var denne del av reisen, skjønt ellers behagelig, i andre henseender temmelig ensformig. Traktene om Irbit er bedre stillet i saa henseende. Paa grunn av landets lave og flate beliggenhet løper begge disse floder stille med en meget svak strøm. Fra Tjumen til Jekaterinburg, Sibiriens vestligste by, er der 306 Werst, god kjørevei. Ved ankomsten der den 20 September, var der allerede faldt sne og løvet var blit gult. Herfra gaar det med jernbane over Uralbjergene til Permsk. Jekaterinburg er bekjendt for sine mineralske omgivelser, og saavel der som i Permsk findes der mekaniske verksteder. Fra Permsk med dampskib til Nejnej Nowgorod 1500 Werst først i SV

retning paa Kamafloden og siden mot NV paa Wolga. Fra Njesnej Nowgorod med jernbane over Moskva til St. Petersburg. -

Saaledes tilbakela jeg 10 568 Werst fra Jakutsk til St. Petersburg, en veistrekning paa 1057 norske mil i 81 dage, en altfor lang tid. - Naar man ikke opholdes paa stationene, kan den godt gjøres paa 60 ~~dage~~ ^{men} ~~en~~ under enhver omstændighet, vil man være vel træt naar man kommer frem. -

Nedenstaaende er en gjengivelse av den kontrakt som blev oprettet med Jakuten Winokuroff og lyder som følger:

Jakutsk, aar et tusen otte hundrede og sytti, har jeg undertegnede Jakut Ofansi Fedoroff Winokuroff avsluttet kontrakt med Ivan Platonowitsch Kolisoff, kjøpmand av andet Gilde i staden Jakutsk:

1. Jeg Winokuroff forbinder mig til som lods at føre professor Nordenskiöld fartøi Lena opover floden Lena fra byen Tas-Ary, som ligger henved 150 Werst nedenfor Byen Bulum. Fra søen Trumath, som ligger i den nordøstlige del av Lenadektaet, forbinder jeg mig til paa egen bekostning blandt indbyggerne paa stedet at skaffe en lods, som er vel kjendt med de dypeste indløp i Lenafloeden helt op til Tas-Ary. Denne lods skal expeditionens chef give avsked ved Tas-Ary.

2. Da jeg ikke kan tale det Russiske sprog forbinder jeg mig til at medbringe en Jakuttolk, som forstaar Russisk og er skrivekyndig. I Mai dette aar skal jeg tillikemed tolken reise fra staden Jakutsk nedover Lenafloeden til søen Trumath, og der sammen med tolken oppebie expeditionen.

3. Paa nedreisen til Trumath søen forbinder jeg mig til blandt egnens beboere at forhyre en sakkyndig veiviser, som paa mine egne baate skal følge os til søen gjennem Lenadektaets dypeste løp. Under reisen fra Tas-Ary til Trumath søen skal jeg foreta lodninger og optegne dybden av farvandet.

4. Mellem byen Bulum og selve Trumath søen forbinder jeg mig til for fartøiets overvintring at søpsøke to steder, der er fuldkommen passende og beskyttet mot is. Jeg skal endvidere overfor expeditionens befalingsmand fremlægge en dagbok overalt, som jeg finder nyttig at kjende til betryggelse for skibsfarten og fartøiernes overvintring, saavel som opgave over de steder, som er farlige eller besværlige for skibsfarten.

5. Ankomsten til søen Trumath skal det være min første pligt at finde en dyp og for sjøgaaende skibe bekvem havn paa vestsiden av søen. Til den ende forbinder jeg mig at bringe med to egne baater, der om fornødent skal overgis til expeditionen som dens eiendom.

Ved den fundne havn forbinder jeg mig til paa et høitliggende sted, at reise et signaltaarn av drivtømmer eller jord, som en Kosakhaug ikke lavere end syv fot. Paa denne underbygning skal jeg reise en bukk av tre eller flere tykke bjelker, og i dens øvre del anbringe en lang stang med en blokskive for flaget. Flaget maa være ophængt mindst 42 fot over jorden. Like indtil, floden fryser, skal jeg holde vagt ved det saaledes opførte sjømerke. Til den ende har herr Kolisoff forsynet mig med et færdigsyet flag, en blokskive og en line. Men naar netterne blir mørke skal jeg i nærheten av sjømerket optænde to eller tre ilde, eller ophænge lanterner paa selve sjømerket, saaledes at disse ilde eller lanterner kan sees fra havet av.

6. Fra byen Tas-Ary skal jeg føre expeditionens fartøi helt op til Jakutsk, idet jeg anviser det rette farvand paa floden Lena. Tolken skal paa hele reisen være ved min side.

7. Like fra den dag jeg reiser fra Jakutsk og indtil slutningen av min tjeneste tid skal vi, Winokuroff og min tolk, være ædrue (ikke drukne) opføre os ærlig og høflig og punktlig adlyde kapteinens befalinger.

8. For alle disse mine forpliktelser har hr. Kolisoff at betale mig ni hundrede rubler.

9. Efter expeditionens ankomst til Jakutsk maa jeg ikke uten chefens tillatelse forlate fartøiet, men bestandig bli ombord. Finder kapteinen det forhødent, at jeg følger ham tilbake til Lenaflodens munding, skal jeg efterkomme dette ønske mot en betaling av tre hundrede rubler. Paa denne sidste reise er jeg ikke forpligtet at ha tolk med.

10. Blir expeditionens ankomst til Trumathøen inden November, av en eller anden grund forhindret, har jeg ret til med min tolk at begi mig til Jakutsk, og her for hr. Kolisoff av kommandant Baschleff eller en anden lokal embedsmand utstødt bevis for at jeg virkelig har reist sjømarket paa Trumathøen, og opholdt mig der ind-

til floden hadde lagt sig, samt at jeg først var reist derfra efter at expeditionen ikke mere kunde ventes. Da skal hr. Kolisoff paa grunn av denne kontrakt utbetale mig den hele sum 900 rubler samt 200 rubler for min tilbakereise.

11. Kommer expeditionens fartøier saa sent til Trumathsen, at reisen opover Lena blir umulig, skal vi, jeg og min tolk overvintre med expeditionen, indtil floden blir aapen i 1879. Og her ved skal jeg og min tolk (vi) for egen regning bo der hvor fartøierne overvintrer, og tjene expeditionen som tilhørende dens mandskap. Efter sjøfartens begyndelse skal jeg føre fartøiet fra overvintringsstedet til staden Jakutsk. Derfor har jeg foruten de mig tilkomne 900 rubler desuten at faa 800 rubler. Skulde det ogsaa paa denne reise bli nødvendig at følge fartøiet fra Jakutsk tilbake til Lenaflodens munding, skal jeg gjøre det og derfor erholde 300 rubler. Men hvis fartøiet overvintrer i Jakutsk skal jeg være fri om vinteren, og først paa neste aars reise, følge dem ut paa tur til Lenaflodens munding. I dette tilfælde skal jeg erholde 300 rubler.

12. Av den betingede sum skal hr. Kolisoff paa forhaand utbetale 300 rubler ved avslutningen av denne kontrakt, i Mai maaned ved avreisen 150 rubler, og i byen Bulum 250 rubler for mine utgifter til ledsager og lods, samt andre omkostninger. Resten skal jeg motta efter tilbakekomsten til Jakutsk.

13. I Mai ved avreisen skal jeg, hvis jeg ved sykdom, betale hr. Kolisoff tilbake den av mig ved denne kontrakts avslutning mottatte sum med undtagelse av de penge jeg har betalt tolken som haandpenge for baatene. Skulde jeg da ikke være istand til at betale summen tilbake, skal jeg Winokuroff optjene det av mig ikke tilbakebetalte beløp i hr. Sibiriakoffs guldbergverk.

14. Dette er vi begge kontrahenter forbundne til alt sammen helligt og ukrenkelig at iagttage.-

(Uagtet alt dette gik det døg ikke bedre end at lodsens

feiret mottakelsen av denne store pengesum med en kraftig rus, hvorunder han brak en arm og kom sig ikke avgaarde, Johannessen maatte som vi ved selv ta sig frem i dette for ham ukjendte farvand.- Utgv.Anma.)

Henviſning til H. C. Johannesens far, Balsfjorden bygdebok.

De tre ſønner lærte han op til aa bli av de beste ſjømenn i Tromsø. Den eldste ſøn Edvard Holm Johannesen fikk førerſtilling paa D/S "Nordenskjold" ſom var ſendt fra Sverige for aa møte profeſſor Nordenskjold med S/S "Vega" da denne ſeilte og utførte nordostpassagen i 1878-79. D/S Nordenskjold strandet^{x/} ved Japan og E.H. Johannesen og hans bror Søren reiste til Yokohama for aa faa ſkibet reparert og føre dette tilbake til Gøteborg. Søren Johannesen blev ſtyrmann med Nordenskjold. Skibet ſkulde gaa til Behringsſtredet for aa møte "Vega".

Hans Chr. Johannesen overtok dette ſkib i 1882, Edvard og Søren Johannesen opholdt ſig i Yokohama under det store jordskjelv i 1879 eller 1880 og de hadde redselsfulle oplevelſer og ſkildringer fra denne grufulle katastrofe.

H. C. Johannesen førte jagten Lydianna i 11 aar for ſin far og hadde alle turer gode fangſter.

Aar 1877 kom der forespørſel fra prof. A. E. Nordenskjold, Stockholm, om en duelig iſhavſſkipper for hans paatenkte nordostpassage ſom fører av D/S Lena. H.C. Johannesen ſluttet da hos ſin far og overtok førerſtilling paa D/S Lena.

En hendelſe ſom Johannesen fortalte, var paa annen fangſtur med "Lydianna". Vi var paa hvalroſfangſt og ſtak hvalroſen paa land ved Franz Josefs Land. Man benyttet en harpun hvortil var feſtet en line. Idet jeg kaſtet linen ut og traf hvalroſen dukket denne utfor iſen, linen heftet ſig om armen min og hvalroſen tok mig med ned i dypet. Paa en uforklarlig maate hadde linen løſnet av armen og jeg kom flytende opp med ryggen øverſt ſaa de i baaten fikk ſe mig og fikk huket mig med en baatſhake og dradd mig inn. Man rullet mig og fikk ſjøvannet utav mig og rodde ombord, - det var ikke stort av livet igjen - men efter at de hadde iført mig tørt tøy og

x/ Skibet forltes fra Sverige av samme captain. Efter strandingen reiste E. H. Johannesen fra Tromsø for at overta Nordenskjold.

og lagt mig tilkøis og gitt mig en "gammel rum" begyndte livet aa vende tilbake. Utpaa natten blaaste der op en voldsom kuling og jeg maatte op og se til aa berge skuta. Jeg hadde intet mæn efter dyknin-gen med hvalrosen. En gang satte isen min brors fartøi skonnerten "Nordland" og "Lydianna", begge fartøiene op i fjæren paa Novaja Semlja. Da strømmen satte isen mot land og floa kom var gode raad dyre for aa faæfartøiene ut av fjæren. Vi tok da og bar stein i baate-ne som hang i davidene paa akterdekket, baugen stod nemlig fast i fjæren. Vi bar saam^eget stein, at tyngden kom akterut og paa den maate lettet vi skutene ut. -

Aar 1869 var Edvard og Hans Johannesen paa fangst ved Novaja Semlja. De bestemte sig aa prøve en omselling av Novaja Semlja. Da de var kommet omtrent halvveis, fant de at det var ufor-svarlig at begge skulde begi sig paa opdagelse, istedet for paa fangst og besluttet Hans Johannesen aa snu og fortsette aa søke fangst. De skiltes da nordenfor Matotdeinstrædet og Edvard fortsatte med "Nordland", nordover og naadde Cap Nassau den 19. juli. Der vendte han og seilte langs kysten sydover og gikk den 29. juli gjennem Ka-rapporten til det Kariske hav, det var isfritt farvann overalt. Han seilte langs halvøen Jalmals kyst nordover til Beli-Ostrov (Hvitøen) som ligger ret nord for Jalmal, ikke langt fra Objflodens munning. Denne ø naadde han 7 august, herfra styrte han sydover langs Novaja Semljas østkyst og gjennem Karapporten til Norge.

Denne første beretning om denne reise blev offentliggjort i "Øfversigt av Svenska vetenskabs akademis förhandlingar for 1870 s 111."

Da Edvard Johannesen kom hjem til Norge, sendte han til Videnskabs-akademiet i Stockholm en beretning om/^{sin} reise i 1869, led-saget av hydrografiske iagttagelser i det Kariske hav. Han fikk for dette ^{en} anerkjendelse - sølvmedalje. Professor A. E. Nordenskjold som fikk i opdrag aa sende ham medaljen nevnte i brevet, at hvis han

han omseilte hele Novaja Semlja vilde han nokk faa guldmedalje fra samme videnskaps-akademi. Jeg vil tillate mig aa referere^{de} professor Nordenskjolds referet i "Vegaferden", del 1, side 283:

"Aar 1870, jeg havde da den glæde fra kaptein Johannesen at modtage en ny siden i det kongl. Videnskabsakademi- forhandlinger for aaret 1871 s. 157 indført avhandling: "Hydrografisk iagtagelse under fangsttur rundt Novaja Semlja."

Johannesen reiste nu likesom forrige gang, først frem og tilbake langs Novaja Semljas vestkyst, derefter gjennom den Kariske port der passertes 12. juli. Derefter fugltes østkysten av Weigatsch til Mestnøen, hvor han kom sammen med samojeder, i hvilken anledning han gjør den for filologer vistnokk uventede bemerkninger, at i samojedernes sprog kjente han enkelte norske ord. Deres utseende var just ikke tiltrekkende, de hadde flate neser, var forskrekkelig skjeløiede og mange hadde desuten skjev munn. Mennene mottok de fremmede, opstillet i en rekke med kvinnene i annen rad. Alle var meget venlig.

Den 11. august var han ved Jalmas kyst paa 71° 48' n. b., hvorfra han seilte over til Novaja Semlja for aa innta ved og vann. Han ankret i nærheten av Udde Bay paa 73° 48' n.b. og saa der 20 villren. Derefter seilte han paany over det Kariske hav til Jalmal.

Under disse kryssninger i det Kariske hav var sommeren gaat hen. Johannesen hadde faat full fangst, men besluttet desuaktet nu paa denne aarstid da fangstfartøierne i almindelighet vender tilbake til Norge, aa forsøke om han ikke oven i kjøpet kunde vinne den utsatte pris.

Kursen sattes først mot nordost, siden vestover til nordkysten av Novaja Semlja som naaddes 3 september. Hele havet var isfritt, hvilket Johannesen paa grunn av funnen norsk garnkavl mellem drivtømmeret antok aa skrive sig fra golfstrømmens innflytelse. Herfra vendte han tilbake til Norge, efter aa ha utført

en reise som geografiske autoriteter nogen aar tidligere vilde ha ansett for en umulighet. Jeg behøver vel neppe aa omtale, at akademiet i Stockholm innfridde det av et av dets medlemmer uten fornøden fullmakt givne løfte. Johannesen var da 26 aar gammel. Sønn av en duelig fanger hadde han fra barnsben av deltatt i ishavsreiser og var saaledes opvokset i den bedrift han hadde viet sig til.

Edvard H. Johannesen hadde saaledes ved 26 aars alderen baade sølv- og guldmedalje, senere fikk han guldmedalje fra franske og danske videnskapsselskaper.

I 1878 var H. C. Johannsen^e paa fangst ved Novaja Semljas østkyst. Da han skulde reise hjem - hadde fullfangst - traf han ved Korsøen Sivert Tobisen, som var innefrosset. Johannesen bad ham følge med hjem til Norge, men han vilde forsøke om de ikke kunde komme ut av isen og redde fartøiet. Dette lykkedes dog ikke og Tobisen og hans sønn døde utpaa vaaren efter megen sult og lidelse. De av mannskapet som forlot fartøiet og drog over isen utstod svere lidelser og strabadser innen de blev berget aaret efter, efterat de en tid hadde opholdt sig hos samojederne. Naar fartøiet efter endt fangsttur kom hjem om høsten, var det nedrigging av fartøiene og tilskjæring - sying - av seil eller reparasjoner. I egen smedje tillagdes alt jern som skulde brukes til de 3 skuter.

H. C. Johannsens reise minder fra Sibirien

Vi lar H. C. Johannesen fortelle selv:

3. avsnit

Efter at Johannsen^e kom hjem fra Sibirien, skulde han ifølge avtale med hr. Alex. Sibiriakoff i Sibirien overta førerstilling paa D/S "Oscar Dickson", som var nybygget i Gøteborg 1880. Dette skib førtes da av capt. Emil Nelson og var paa reise

til Jenisei. Skibet var frosset fast i isen og da flodisen løsnet og skibet laa paa en utsatt plass og ikke hadde dampen oppe, sank skibet da isen gikk paa det. Johannesens fars skonnert "Nordland" var ogsaa befraktet med ekspedisjonen, denne gikk ogsaa tilbunns. Johannesen blev av samme reder tilbudt førerstilling paa D/S "Nordenskjold" for befraktning av varer paa Jenisei. I 1882 reiste Johannesen til Gøteborg for aa overta "Nordenskjold".

"Vi gikk ut fra Gøteborg en fredag og vil jeg i samme forbindelse nevne, at første maskinist Lunberg meddelte at hans mor var "mycket ledsen" (meget bedrøvet) over at vi begynte reisen paa en fredag som var en meget uheldig dag. Dette viste sig senere aa være riktig, idet første uheld var, at 2nnen maskinist fikk ødelagt en haand i maskinen, neste uheld at styrmannen Nicolai Holmboe, (sønn av consul Rasmus Holmboe, Vardø) en meget lovende ung mann druknet. Han skulde kaste loddlinen og stod paa skibsrekken. Jeg advarte ham om ikke aa staa saa uforsiktig naar han skulde lodde; uten aa ta notice av advarslen kastet han loddet ut og blev selv revet med i samme farten. Vi satte baat straks ut, men da vi fikk fat i ham var livet slukket. Hans lik sendtes til Tromsø med en fangstskute. Denne ulykke skjedde nær den Kariske port.

Det 3die uheld var, at isforholdene var saa ugunstige at vi ikke kom inn gjennom den Kariske port men maatte gjøre vendereise og kom tilbake til Tromsø i midten av september samme aar. Saa den gamle kvinnes spaadom om uheldig dag var rigtig nok, og jeg har ^{aldrig} senre/tiltraadt en reise paa fredag.

D/S "Nordenskjold" blev liggende i vinterkvarter i Tromsø.

En maaned senere blev jeg av Sibiriakoff anmodet om aa reise til Gøteborg for aa tilse bygning av S/S Obi som skulde trafikere floderne Obi og Jenisei. Jeg var der ca. 3 maaneder og reeturnerte til Tromsø.

Ved ankomsten til Tromsø erfarte jeg, at jagten "Gjøa"

som var forlist i Kabelvaag var tilsalgs. Jeg reiste dertil og kjøpte vraket, som jeg fikk saapas reparert at jeg kunde faa det slepet til Tromsø, hvor det blev opsatt på Tromsø Skibsverft.

Jeg begynte da min neste tur med D/S "Nordenskjold" for Jeniseireise. Vi gikk herfra medio Juli. Da vi kom under Novaja Semlja paatraf vi tysk damskib "Louise" capt. Dalman. Skibet hadde mistet propellen og laa hjelpeløs. Capt. Dalman sendte bud ombord til mig og bad om assistance, jeg spurte om det var helt umulig for ham aa klare sig selv, tilhvilket han svarte "ich kann garnichts machen", (jeg kan intet utrette). Jeg bestemte mig til aa slepe "Louise" til Hammerfest. Samtidig befant der sig isen i nerheten D/S "Dijmphna" løytnant Hovgaard (kjent fra Vegaferden) Dette skib laa innefrosset i isen. Ombord hadde befunnet sig en hollandsk videnskaps ekspedisjon, hvis skib "Varna" var skruet ned av isen om vinteren. Disse videnskapsmenn var om sommeren gaat over isen og jeg tok de ombord ved Waigatschøen og slepte "Louise" til Hammerfest, hvortil "Varnas" videnskapsmenn og besetning medfulgte.

Angaaende denne ekspedisjon var jeg allerede om vinteren anmodet om min uttalelse, hvad jeg mente om ekspedisjonens skjebne, idet en hollender, direktør Franz Rust var kommet til Tromsø for aa høre fagfolks uttalelse. Jeg sa til ham, at "Varna" som er jernskute ikke vil taale istrykk og vil skrues ned, men at "Dijmphna" vil klare sig og ombordværende paa "Varna" redde sig ombord paa "Dijmphna", hvilket viste sig aa holde stikk.

D/S "Louise" var bestemt for Jenisei med en verdifull last av stykgods.

Ved ankomsten til Hammerfest medio august erfartes, at der av den hollandske regjering var utlovet en belønning kr. 50 000,- og av videnskapsmennenes paarørende 20.000,- guilder - kr. 35.000,- til den der kunde redde eller skaffe opplysninger om ekspedisjonens skjebne. Jeg gjorde da fordring paa utlovte men

fikk intet, søkte assistanse hos høiesteretsassessor (Bonnevie?) i Oslo uten noe resultat. Var dette hollandsk bludy eller hvem beholdt pengene? Det var den nederlandsche consul G. Robertson i Hammerfest som ordnet med affæren ifølge annonse i Tromsøposten for 22 august 1883.

I "Tromsøposten" for 22. august 1883 sees følgende annonse:

50.000 kroners Belønning.

"Ifølge telegrafisk meddelelse fra det kgl. Nederland-
"ske meteorologiske institut i Utrecht utlover insti-
"tutet en belønning av 50.000 kroner til det eller de
"skibe der maatte redde "Varnas" videnskapsmand og be-
"sætning og føre den til Norsk havn.

Hammerfest 18. august 1883

Robertson. "

I "Tromsøposten" for 31. august 1883 læses:

"Fra Vardø er der indløpet privatelegrammer fra fører-
"ne av dampbaatene "Nordenskjold" og "Obj" d'herrer
"Johannesen og Weide, saalydende: " aa hjemturen med
"Louise" paa slæb (der har mistet propellen) samt
"Varnas" besætning ombord "Nordenskjold" alt vel.
Johannesen.

Aagaard, Tromsø.

"21 dage i det Kariske hav, umulig naa Jenisei. Den 25.
"august optat den hollandske expedition ved Waigatsch-
"øen, Varna sunket 24 juli +) Dijnphna laa 1. august
"71° 10' n.b. 62° 40' ø.l., alt vel ombord, afventer
"aabent vand. Louise brukket propellen. Nordenskjold
"bugserer den til Hammerfest. Pahuset Jogorstrødet snart
"færdig. Jeg avreiser til Hammerfest.

Weide (sign)

+)skal være 24. desember.

Det vil saaledes sees, at av de 3 dampskibe som siden forrige høst har ligget innefrosset i det Kariske hav er alene "Varna" forlist. Den danske ekspedition med "Dijnphna" vender formodentlig tilbake saasnart isforholdene tillader den aa slippe ut av det Kariske hav. Formodentlig vil kapteinerne Weide og Johannesen for sig, sine mandskaber og rederier kunde gjøre regning paa den av den hollandske regjering udlovede belønning for redning af besætningen paa "Varna".

I "Tromsøposten" for 21. august 1883 læses:

Hjælpeekspedition. (meddelt)

"Paa foranstaltning av det kgl. Nederlandske meteorologiske institut er i disse dage gennem det hollandske viceconsulat i Hammerfest befragtet ishavsdamperen "Ellida" av Sandefjord for at avgaa paa undersøkelsesekspedition til det Kariske hav efter dampskibet "Varna". Som bekjendt gik "Varna" forrige sommer til Novaja Semlja med en hollandsk videnskabs ekspedition ombord. Skibet frøs inde uden at ekspeditionen naaede sit maal, senere har man intet hørt til det. "Ellida" skal nu søke at finde "Varna" og redde de ombordværende. Det er leiet for kr. 4500,- (450.-) pr. dag, men i tilfælde av forsvinden godtgjøres med kr. 150.000,- ethundreogfemtatusen kroner - Som islods er antaget skpr. Henrik Manzika av Hammerfest. Samtidig udlover det meteorologiske institut i Utrecht en belønning av 50.000 kr. til det eller de skibe der maatte redde "Varnas" videnskabsmænd og besætning og føre dem til norsk havn. I tilfælde "Ellida" bliver den der redder, skal efter forlydende belønningssummen deles like mellem skibet og lodsens.

"Samøjeder fra Waigatsch skal efter hvad der berettes i juni maaned have meddelt, at et skib skal være seeet indefrosset i Waigatschstrædet."

I "Tromsøposten" for 19. september 1882 læses følgende, hvilket kun er et uddrag eller rettere slutbemærkning av en længere artikel, hvis titel lyder:

"Nogle timer sammen med "Varnas" videnskabsmænd"

Slutbemærkningen lyder:

"Den for redningen av "Varnas" videnskabsmænd udsatte belønning vil vel blive delt ligt mellem "Obj" og "Nordenskjold". Den sidste vil derhos for sin redning av "Louise" kunde vente en betydelig andel, maaske halvdelen af værdien av dette skib og dets ladning. "Louise" alene skal være assured for 144.000 kr. saa det kan sies at "Nordenskjold", tiltrods forat den ikke naaede sit maal, dog har gjort en udmærket reise.

Saa vidt skriverierne i "Tromsøposten". Den som ikke fik belønning hverken for redning av videnskabsmænd av den utbasunerte sum eller av den store assurance for "Louise", det var Johannesen. Ti da "Louise" kom til Hammerfest og laa godt i havn sa capt. Dalman, at han kunde klart sig selv, dette tiltrods for at han ved "Nordenskjolds" møte med ham ved isen hvor han bad om assistanse hadde uttalt: "Ich kann garnichts machen."

Om den hollandske regjerings belønning er ^{og forblev} utbetalt i urigtige hender, eller den hollandske regjering bare bløffet, til

dette settes et stort "?". Paa grund av denne utførte assistanse blev det forsøgt og komme gjennom den Kariske port og Jeniseituren blev forhindret.

"Nordenskjold" blev atter oplagt i Tromsø for vinteren og Johannesen hadde tilsyn og faa gjøre istann til ishavstur. Johannesen sa op førerstillingen paa S/S "Nordenskjold" og begynte ~~aa~~ drive fangst for egen regning. S/S "Nordenskjold" overtokes av russisk kaptein Weide.

Atter fik Johannesen tilbud fra ^{fr.} Sibiriakoff om og overta kommando paa S/S "Obi" som skulde gaa mellem Jenisei og Obiflo- den, men maatte Johannesen da ta familien til Sibirien og bosette sig der. Dette hadde Johannesen dengang ikke lyst til.

Den første fangsttur med "Gjøa" var i 1884, og Johanne- sen var alltid heldig. Men priserne var lave saa utbyttet blev litet. Da hr. Roald Amundsen kom til Tromsø 1901 for aa kjøpe fartøi, solgte Johannesen "Gjøa" til ham og var det Johannesens mening og reise til Amerika. Johannesen angret alltid etterpaa at han had- de solgt "Gjøa".

En av de første fangstture med "Gjøa" var 1630 kobber endel alapmyss 50 døde og 6 levende isbjørn 120 ren-eg og dun 300 tdr. spækk 66 døde og 2 levende hvalros. En meget værdifuld fangst.

Dengang Johannesen kjøpte "Gjøa" var den vrak. For aa faa den istann til en solid ishavsskute blev dette en kostbar affære. De opsparte penge fra Sibirien medgik og maatte han søke hjelp til utrustning til ishavet. Denne hjelp fik han hos kjøbmann Adr^r. Aagaard paa betingelse av at han unnerskrev en kontrakt som lød saa at al fangst skulde leveres til Aagaard. Følgen blev at Jo- hannesen opnaadde lavere priser avregnet, mens andre som hadde ^{fric} hænder opnaadde langt høiere priser. Johannesen blev saaledes ^{staa} ende i forbindelse med Aagaard.

Da Johannesen i 9 aar hadde levert store fangster til Aagaard satte denne Johannesen et ultimatum - enten betale ut resterende kr. 9000- eller Aagaard vilde skaa til sig baade "Gjøa" og gaarden. Johannesen fik 2 dages frist, men om eftermiddagen kl. 5 inden 2den dags frist var utløpet kom der beskjed fra Aagaard at Johannesen maatte komme paa kontoret da han vilde ha en ordning straks. Heldigvis kunde Johannesen ved en god vens hjælp straks ordne sig og løse sig ut av Aagaards klør.

"Gjøas" videre skjæbne er jo kjendt, at hr. Roald Amundsen seilte med den nordvestpassagen fra Norge gjennem isregionene langs Amerikas nordkyst og Behringsstrædet videre langs Nordamerikas vestkyst til San Franzisko hvor "Gjøa" nu hviler paa sine laubær i Goldens Gate Park.

En jagttur.

Sommeren 190/ kom til Tromsø 2 ungarske grever hr. Hunyadi og Szerchány, disse ønsket komme paa isbjørnjagt. Johannesen eiet en liten jagt og avsted drog de. Veiret blev aldeles forfærdelig og greerne var elendige^{er} sjøsyke men venderoise vilde de ikke høre snak omg de var saa ivrige jægere og vilde søke chansen og faat skyte isbjørn. Dette fik de anledning til idet de skjöt flere bjørn sel og hvalros og var meget tilfreds med turen. Johannesen fik da ogsaa en erkjendtlighet herfor.

En sommer fungerte Johannesen som islods kjendtmann og tolk med kommandoskipet "Heimdal" som var paa tokt. De var ved russekysten og Novaja Semlja. Denne behagelige tur stod for ham som et lyst minne. Opholdet blandt de hyggelige hjertedannede mennesker ombord gjorde turen til en behagelig adspredelse.

Til Amerika.

Johannesen fik da den tanke og faa istann en ekspedition til Nordpolen ad en anden vei end de hittil forsökte. Johannesen hadde uttänkt en plan, og reiste til Krístiania for og

konferere med professor Nansen. Hr. Nansen tilraadet ham søke assistanse i U. S. A. og fik med sig en introductionskrivelse og likesaa fra hr. Roald Amundsen.

Han fik overtræde i det Geografiske Selskap i New York ved Dr. Cook. Men da han ikke var det engelske sprog mektig til aa holde foredrag og ikke hadde raad til og engagere folk blev det intet av hans paatenkte ekspeditions utførelse. Han hadde avfattet sin plan som følger :

Til Nordpolen ad en anden vei

Siden Sire John Franklins ulykkelige Expedition 1845 har der paagaet fuldkommen Kapløbning af forskjellige Nationer forat række Nordpolen. Expedition af en eller anden Nation har nesten hvert eneste Aar været deroppe, nogle forat udforske de forud opdagede Lande og Øer, samt søgt at opdage Andre.

Forskellige Expeditioner er udgangen medden faste Beslutning ikke at give op forinden de har være paa Polen, men Naturforhindringerne har tvunget dem at vende tilbage med uforrettet sak. De værre har ikke alle kommet tilbage, men fundet en fortidlig Grav deroppe i Isørkden. Saaledes har mangen kjæk Mand der har forladt sit Land og sine Landsmænd og Slægt og Venner med de bedste forhaabninger, aldrig kommet tilbage.

De Nationer som har gjort største Indstats for at række Nordpolen er som bekjendt Amerikanerne, Engelmænd, Østerri-gere, Itallienere, Tyskere, Russere samt Svensker og Nordmænd.

Det er saaledes forsøgt forskjellige Veie og paa forskellige Maader at række op til Nordpolen, men enda er Nordpolen i ikke naaet. Der er benyttet Hunde som trækdyr over Isen. Svensken Andree med Luft-Balon kom aldrig mere tilbage. Russeren Admiral Makaroff lod bygge Isbryderen "Jermak" med den tanke at den maatte være stærk nok for at bryde sig Vei til Polen med "Jermak" for-

maaede intet i Polarisen.

I Aar 1900 begav Tyskeren Bauenthal sig ud med Kutteren "Matador" paa 44 reg.Ton med 7 Mand's Besætning. Bauenthals Plan var, at føre sin Bagage frem paa Luftbane, bestaaende af en tynd Wire Traad oplagt paa ^MBæpustænger der maatte bringes fremover, for hver gang Wiretraadens længde var udløben. Kasserne var gjort vandtætte og forarbejdet saaledes at han, ved at sætte 4 eller 6 Stk. sammen havde Baad. En saadan Ide kunde vel ikke saa ganske være at forkaste, hvis Isen havde været hel og lagt rolig, som den ikke gjør, og især i Nærheden af det aabne Hav. Nok om det, Hr. Bauenthal var nok glad over atter at komme sig ombord i "Matador" da det viste sig, at hans Plan var ubrugelig. En saadan Idé kunde selvfølgelig kuns forekomme hos en Mand, der selv aldrig har seet Polarisen.

Saa nogle Ord om Andrees ulykkelige Balonfærd i Aaret 1897. Med Hensyn til Gassen og Polarluften har altid den Tanke fæstet sig hos mig, at den kolde Polarluft maa virke ganske anderledes paa Gassen og en Ballons Ophold i Luften end paa sydligere Breddegrader, og muligens foraarsage at Ballonen ikke kunde holde sig oppe i den beregnede Tid.

Desforuden er der flere andre Naturhindringer som forekommer deroppe som ikke er berørt av nogen i alt det som er talt og skrevet om Andrees Balonfærd.

Saaom overisning, tæb Taage samt Isgrænsens uberegnelige Beliggenhed østenfor Spidsbjærgen eller mellem Spidsbjærgen og Novaja Semlja, da den enkelte Somre kan ligge nedtil 73, 74 og 76 Grader Bredde, andre ~~komme~~ oppe paa 79 å 80 ja helt optil 81° samme tid paa Sommeren.

Altsaa de fleste af de Expeditioner som har givet sig ud i Hensigt at naa Nordpolen, (undtagen Nansen) og som har ~~vægt~~ sin Vei dels Vest og Nord for Grønland, dels fra Spids-

bjærgen og Franz Josephs Land har havt Strømmen dels imod, dels paa Siden, hvilket bevirker, at de efterladte Depoter for tilbageveien vil blive besværlig at finde igjen.

Jeg mener derfor, at den sikreste Vei at række Nordpolen paa er, at tage Veien over det nordligste af Grant Land med Hundeslæde i vestlig og N.V.retning, indtil man rækker 100° , 105° eller 110° vestlig længde for Greenwich, hvorfra Cursen vendes mod Nord og Nordpolen vil bestemt opnaaes i Strømstille Farvand over Land eller fast hel og jevn Is.

Skal da tillade mig at begynde denne min Anskuelse paa følgende Fakta.

Den Strøm som løber vestover paa den østlige halvkule, mellem Polen og de bekjendte Polarlande, Novaja Zemlja, Frantz Josephs Land og Spidsbjærgen, støder som bekjendt mod Nordspidsen af Grønland hvor den deles og en Part løber sydover gjennem Kennedy-Canalen, Smith Sund, Baffins Bay og Davis Strede, medens den anden Part løber rundt Grønlands østkyst og sydover igjennem Danmark Stredet forbi Cap Farvel paa eller ved Grønlands sydspids. Jeg vil kalde denne Strøm "Jeanette" og Fram Strømmen.

Dernæst er uimodsigelig Bevis for at der findes et sted der oppe, hvor der ikke er Strøm, er, at der til sine Tider sees nede ved Spidsbjærgen enkelte store Iser som er flere Meter tyk, og fuldkommen jevn og flad oventil og med jevne og glatte Sider som de er skaaren med Sav. Saadanne Iser ~~ixBaxagax~~ kan umulig dannes eller fryses i Farvand hvor der er Strøm som altid Holder Isen i Bevegelse og tryk, hvorved den enderises og fryser sammen og faar udseende som smaa spidse Fjeldtoppe. Jeg har mangen gang beundret saadanne Iser og tænkt, hvor er de dannet og hvor er de kommet fra.

Og havde jeg da fæstet mig ved, at de kom sydover fra Polen, men senere eftersom Strømsætningen er bleven mere kjendt

har jeg fundet det mere sandsynlig, at de kommer fra N.O.

Saa har man "Investigators" langsomme drift fra Ms. Lube forlod den i 1853 til den saaes i 1880 nordfor Bering Strede, hvilket jeg saa i en russisk Avis Høsten 1880 da jeg opholdt mig i Sibirien.

Til sidst at Prinsen av Abruzse da han kom noget længere Nord end der hvor Nansen og Johannsen gav op, fant han heel tyk og fast Is.

Alt tyder saaledes paa at den Side av Polen som vender mod Canada er belagt med fast ubevægelig Is og som ligger over Polen til den østlige halvkugle Kan ogsaa være meget uopdaget Land der.

Min Hensigt med foranstaaende er dog ikke at søge Midler til at foretage en saadan Expedition, thi den vil koste Hundreder af Tusinde Dollar.

Alt hvad jeg søger er \$ 30.000,- til en mindre Expedition for at gaa samme Vei som Baron Nordenskjold i 1878 og 1879 gjennem Berings Strede og over Stille Havet til Seattle i Washington.

Under mit ophold i Sibirien 1878-81 i Byen Yakutsh ved Lenafkoden hørte jeg tale om, at der i Fortiden havde boet en folkestammen mellem Kolyrna og Berings Strede ved navn Onkilon, som blev fordreven eller fortrængt av Chucherne, det er den folke-race som nu bebør Asiens nordre og østlige Kyst. Denne Folkestamme (Onkilon) flyttet da til et Land længere oppe i Ishavet, men hvorhen vides ikke, hvor de fremdeles lever ifølge Chuchernes utsagn, da de enda til sine Tider kan træffe sammen med dem naar de om Sommeren er ude i Isen paa Fangst med sine større Baader.

Siden den tid har jeg tænkt meget paa at faa udrustet en Expedition for om mulig at søge op deres tilflugtssted, men har enda ikke kunnet skaffe mig de nødvendige Midler.

Planen er at udruste en Kutter paa Omtrent 80 Reg.Ton forsynet med Petroleumsmotor af 22 Hestekræfter, der kan give Fartøiet en Fart af 5 Knob (samt Jerntanks) for opbevaring af Petroleum. Besætningen 10 Mand inclussive Befal og Mandskap samt desuden 2 eller 3 Videnskabsmænd.

Udrustet med Proviant etc. for $2\frac{1}{2}$ Aar. Bestemt at forlade Tromsø omtrent 25 Juli og fortsætte 1ste Aaret til en bekvem Vinterhavn østenfor Lenafloeden (forsaavidt ikke Is ^{skulde} være til hinder for at række derhen) Aaret efter ville da de nødvendige efterforskninger paagaa og Reisen fortsættes gjennem Bering Strede og over Stille Havet til Seattle i Washington, derfra rundt Cap Horn og op langs østkysten af America til Boston i Mars og videre over Atlanterhavet til Norge. Saaledes en Jordomseiling.

For $2\frac{1}{2}$ Aars Reise er alt beregnet at koste \$30.000,- Dog er ikke Løn for Videnskabsmænd og Videnskabelige Instrumenter medregnet.

Har besøgt Spitsbjærgen i 27 Aar og Novaja Zemlja i 11 Aar samt 9 Ture til Isen østfor Grønland. En tur under Frantz Josephs Land -(Efter Johannesen kom hjem fra Amerika reiste han flere aar til ishavet og var flere gange til Franz Josefs Land. Jeg husker han fortalte engang, tror det var aar 1917, at det var en slik veldig gaslukt at de skulde ganske kveles, et fenomen helt uforstaaelig og som han aldrig fik løsning paa) - (utg.anm.) - Har omseilet Spidsbjærgen og Novaja Zemlja flere gange. Saa at jeg har fuldkommen Kjendskab til Trakterne og Strekingen fra Grønland til Lenafloeden.

Brooklyn, N.Y. December 5te 1903

H. C. Johannesen.

Jeg nevnte Hunde, men aldrig vil jeg begive mig ud paa en Polarfærd med noget levende Væsen som Trækdyr, nei, jeg vil række Polen paa langt bedre og lettere maade med eller paa en Maade som enda ikke er forsøgt men som jeg er overbevist om vil gjøre effect.

(En senere konstruert polsleder B.H.)

Johannesen opholdt sig et aars tid i New York og returnerte til Tromsø 1904.

I ledige stunner arbeidet han etter egen konstruksjon en model til en polslede utstyrt med seil og baat med bevegelige meier til^{aa} gaa over ujevn is. Denne blev patentert i Kristiania 1904 og modellen er paa Tromsø Museum.

I 1905 blev Johannesen fører av d/s "Victoria" tilhørende T. C. Hartmann, London. Denne førte han paa ishavet til 1912 uten uheld med gjennemgaaende gode fangster, undtagen en tur som var meget uheldig.

I 1913 blev Johannesen engagert som isleds og kjendtmann med direktør Lieds ekspedition til Jenisei med d/s "Correct" kaptein Samuelson. Professor Nansen var med. Den kjendte polstuert Lindstrøm var ogsaa med. Som gjester var Stephen Vasselievitsj Veshatin. Han var guldmineeier ved Jeniseisk og den anden gjest var Josef Gregevevitsj Louis, Melikov. Sidstnevnte var i flere aar sekretær ved den russiske legation i Oslo.

De gik fra Tromsø den 5te august. En gammel kone spaadde unner avreisen at de vilde komme vel frem til bestemmesstedet og tilbake, men vilde møte 2 vanskeligheter. Dette gjorde de da ogsaa. Den første vanskelighet møttes ved Karaporten idet der var tett taake og saaledes meget vanskelig og komme igjennem, men det gik da bra allikevel. Den anden vanskelighet var antagelig da de i Karahavet ankret ved en grunnis. Johannesen tok baaten og rodde rundt grunnisen og fandt den farlig. Han gik ombord og ga ordre om og kaste løs og komme vekk fra den. Grunnisen var over 20 fodd høi, omtrent jevnhøi med laugen paa "Correct". Det var da bra at de kom vekk fra grunnisen, thi ut paa natten var den kantret og vilde^{de} ha kantret med den om de ikke hadde byttet plads. Dette var maaske de vanskeligheter som den gamle kone forutsa. Om reisen i det hele tat beskriver professor Nansen i

sin bok "Gjennem Sibirien".

Den neste tur til Jenisei var 1914, da var det d/s "Ragna" kaptein Johannesen av Grimstad. Reisen til Jenisei gikk bra, men paa hjemtur traf de vanskeligheter med isen. Da de var ute av Jenisei i det Kariske hav var de omringet av is og alt saa haapløst ut. Johannesen gikk op i utkikstønden og saa bare is i det uendelige ikke en haandbredds aapning. Johannesen bad til Gud i sin fortvilelse, "at nu har du o gud hjulpet mig i saamangen farens stund, nu maa du ogsaa hjelpe mig denne gang". Han bad i tro og tillid og blev ikke beskjemmet, thi allerede kl. 10 formiddag raapte Johannesen til kapteinen som ogsaa het Johannesen at "Kl. 7 iaften skal vi vere ute av isen." Og da blev der jubel og hurrarop paa dekket. Det viste sig at slaa stik, thi kl. 7 samme aften var de ute av isen.

Det var flere passagerer med, blandt annet 2 engelske damer som var paa forskingsreise i Sibirien men som paa grunn av krigen vilde komme sig hjem til England.

Neste ekspedisjoner var i 1915 og 1916, disse var ogsaa vellykket. Ubaatkrigen var da begynt, men de kom sig lykkelig og vel frem til Jenisei og tilbake. Paa denne siste tur lovede direktør Lied Johannesen kr. 500,- i gratiale ifald han kunde gaa Jenisei op og tilbake uten aa komme paa grunn. Dette gjorde Johannesen fint, men de femhundrede saa han aldrig.

I 1917 skulde Johannesen ogsaa været med, men blev i februar rammet av slag som holdt ham i sengen $3\frac{1}{2}$ aar til han døde 20 septbr. 1920.

I 1917 drog Lieds ekspedisjon til Jenisei med 3 lodser ombord, gikk paa grunn i Matotschinstredet, maatte faa assistanse og lette skuten for og komme av. Maatte gjøre vendereise og gaa op til Archangel. Lodserne blev sendt hjem med russeskib fra Archangel til Vardø. Skibet fortsatte reisen til Amerika og man

hørte aldrig mere til det, (maaske en tysk ubaat journal vet besked) Hermed var direktør Lieds Jeniseiturer avsluttet.

Ved Johannesens død mottokes mange kondolencetelegrammer fra ind og utland. Blandt andre ogsaa fra hr. professor Nansen som telegraferte: " Min dypfølte medfølelse i Deres store tap i taknemmelig erindring om Johannesens verdifulde insats i ishavsfart og polarforskning" Fridtjof Nansen (sign.)
Jeg sitter nu og ser igjennem min fars papirer og anbefalingsbreve og vil her gjengi nogen av de.

Professor Nordenskjold skriver:

" At kaptein H.C. Johannesen varit af mig anstaldt saasom befalhafvare paa angbaaten "Lena", hvilken aar 1878 aatfølde "Vega" fraan Sverige til Lenafloedens mynning och derafraan gick ensam uppfor Somma flod bortom Jakutsk, samt at han vid detta tilfalle, liksom vid aatskillige føregaaende resor i ishafvet visat sig som en utmärkt skicklig dugtig och paalitelig ishavsfarare ochs fartygs befalhafvare, det varder här med intygodt. "

Stockholm den 9 Februar 1882.

(sign.) A. E. Nordenskjold.

Johannesen blev 1878 optat som medlem i det Svenska Segel-Sällskapet.

Byfogden i Tromsø skriver:

Paa begjering av skpr. H. S. Johannesen attesteres herved at han siden Tromsø faste sjøret blev opprettet har været stadig valgt og gjenvalgt som fast medlem av samme, liksom han ogsaa tidligere jevnlig blev opnevnt som medlem av sjøretten, samt at han har røgtet dette sit hverv med megen forstand, samvittighetsfuldhed og kyndighed. Han er mig derhos bekjendt som en i alle henseende retskaffen, hederlig paalidelig og helt ut ædruelig mand, hvem jeg paa det beste tør anbefale.

Tromsø 10 Desember 1900.

(sign.) Johs. Gløersen.

M. W. Holmboe & Søn.

Tromsø 8 Febr. 1896.

Hr. kaptein H. C. Johannesen er os gjennem en aar-række bekjendt som en hæderlig og i alle henseender respectabel mand, der i lang tid uden uheld har ført fartøi paa ishavet. Hr. Johannesen førte saaledes ogsaa fra 1878 til 1881 dampskibet "Lena" med afgang fra Gøteborg til Lenafloeden, hvor dampskibet trafikerede i 3 aar. Senere førte Johannesen dampskibet "Nordenskjold" likeledes til de Sibiriske farvande. I de sidste aar har Johannesen drevet ishavsfangst i strækningen fra Jan Mayen til Novaja Semlja uten at noget uheld har tilstøtt hans fartøi.

Hr. Johannesen tør derfor paa det bedste anbefales som en dygtig paalidelig og derhos uforferdet sømand.

(sign) M. W. Holmboe & Søn.

Til ovenbestaaende anbefaling af kaptein Hans Johannesen som fører av dampskibet paa de Sibiriske farvande kan jeg i et og alt slutte mig. Jeg vet ingen av vore mange ishavsskipperer, som kan sættes op ved siden af ham.

Tromsø 8 Febr. 1896

(sign) W. Holmboe.

Tysk konsul

forhenværende skibsfører.

Paa foranledning av Kapt. H. C. Johannesen meddeles, at jeg anser ham serdeles vel skikket som fører av det dampskib der iaar for engelsk regning tænkes utrustet til Jenisei. Han er en av de yderst faa Nordmænd der har godt kjendskab til Sibirien, saavel hvad kysten angaar som ogsaa for det indre vedkommende, idet han i flere aar har befaret Lenafloeden og desuten gjort

2 Jeniseiturer som fører av Sibiriakoffs dampbaad "Nordenskjold".

At disse 2 turer ikke havde noget heldig resultat maa tilskrives omstændigheder som ikke kan lægges Johannesen til last, idet i det ene aar 1882 forholdene forbød enhver fremtrængen til Jenisei og det andet aar blev reisen avbrudt ved bjergningen av et andet skib, der havde mistet propellen i Jugorstredet.

Johannesen opsigde i sin tid førerposten paa Sibiriakoffs dampskib, idet han foretrak at drive fangst i ishavet med eget fartøi.

Det er mig bekjendt, at Sibiriakoff aaret efter gjorde forsøk paa at faa Johannesen til atter at indtræde i hans tjeneste. Jeg anfører dette for at man ikke skal tillægge avbrytelsen av forholdene mellem Johannesen og Sibiriakoff andre grunne end den ovenfor nævnte.

Johannesen har fornødent kjendtskab til saavel det russiske som det tyske sprog.

Tromsø 8. Februar 1896.

(Sign.) Andr. Aagaard.

Jeg finner nokk en anbefalingskrivelse fra herr Aagaard, som jeg vil medta:

"Paa foranledning av Kapt. Hans C. Johannesen kan jeg bevidne, at jeg kjender ham som en av vore dygtigste og mest indsigtsfulde ishavsskipperer som fra sin tidligste ungdom av hver sommer har drevet fangst i ishavet, kun med nogle aars avbrytelse i hvilket han var i A. M. Sibiriakoffs tjeneste, som fører av "Lena" og "Nordenskjold". Det første av disse dampskibe førte han frem til Lenafloeden i følge med D/S "Vega" paa dens nordostpassage.

Sin stilling som fører i Sibiriakoffs tjeneste opgav

Johannesen i 1883 av egen tilskyndelse for atter at tage fat paa ishavsfangsten.

Johannesen er saavidt jeg erindrer altid kommet hjem med god, ofte med rig fangst. Paa grund av sin lange erfaring har han efter min mening et kjendskab til isforholdene i de arktiske egne, som kun faa er i besiddelse av.

Tromsø 30. november 1897.

(Sign.) Andre. Aagaard.

Efter anmodning tillader jeg mig herved at bevidne: Herr Kaptein Hans Johannesen er en av vort lands mest bekjendte ishavsskipper, og han har et saa indgaaende kjendskab til ishavet som kun faa kan opvise sidestykke til. Hans store dygtighed som ishavsskipper er vel kjendt, ligesom hans gode humør og elskværdige personlighed.

Det er mig en glede at give ham min varmeste anbefaling til de der har brug for hans tjeneste paa fangstfartøier eller som skibschef ved en polarekspedition.

Kristiania 21. oktober 1902

(Sign.) Otto Sverdrup.

Captein Hans Johannesen er en av vore mest anerkjendte arktiske skibsførere. Han har en ualmindelig udstragt erfaring fra sine mange reiser i de arktiske egne. Alle som kjender ham omtaler ham rosverdilig, hvilket fremgaar av de mange anbefalinger fra høitstaaende mænd som har ~~høit~~ forbindelse med ham. Captein Hans Johannesen er maaske bedst verdensbekjendt fra Baron Nordenskjolds expedition 1878-1879 med Nordostpassagen. Johannesen var da betroet med lederskibet av expeditionen, S/S "Lena" og som bekjendt førte han dette ^{dampskib} vel frem fra Europa langs den farefulde Sibiriske kyst og opover Lenafloden paa en maate som gav ham god berømmelse. Captein

Johannesen har senere had forskjellige stillinger som beviser, at han helt fortjener sin ^{gode} omtale. Han har ogsaa i mange aar ført sit eget fartøi "Gjøa" i de arktiske farvand mellem Novaja Semlja, Franz Josefs Land, Spitsbergen og Grønland og har utført mange meget interessante reiser.

Efter alt som er sagt om Captein Johannesen synes det overflødig for mig at give ^{ham} min varmeste anbefaling som en dygtig og paalidelig mand.

Oktober, 16de 1902.

(Sign.) Fridtjof Nansen.

Hr. Kaptein H. C. Johannesen har som islods, kjendtmænd og Tolk i 5 uker sommeren 1900 været med kommandofartøiet "Heimdal" paa en tur fra Tromsø til østisen opunder Novaja Semlja og tilbake igjen. Da jeg selv kun har mindre indgaaende kjendskaber til de farvand "Heimdal" besøgte, skal jeg blot uttale at kapt. Johannesen gav mig det bestemte indtryk at være i besiddelse av skjelden erfaring i alle isforhold.

Han er intilligent, kraftig, rolig, særlig ansvarsfølende mand, der ikke sparer sig selv. Om hans forhold som medlem av officersmessen skal jeg kun si, at det var en acquisition for messelivet at have ham med og at det var et almindelig føt savn, da han forlot os.

Kommandofartøiet "Heimdal" 30/6 1900

(Sign.) C. Burchardt

chef.

I bladet "Signal" nr. 39 for 30. september 1920 skrives:

"Kaptein H.C. Johannesen en av veteranerne blandt vore fersk ishavsfarere "Gjøas" forrige eier er avgaat ved døden. Han var søn av den kjendte skipper Johan Adrian Johannesen. H.C. Johannesen var født 9. juli 1846. Han for paa ishavet mellem Grønland og Sibirien indtil 1878 da han førte D/S "Lena" der fulgte "Vega" til Lenafloeden.

Om Johannesen fortæller ritmester Gunnar Isachsen bl.a følgende:

"Efter aftale med Sibiriakoff skulde Johannesen overtage damperen "Oscar Dichson", naar denne fra Gøteborg naaede Jenisei 1880. "Oscar Dichson" var imidlertid svært sent ute og frøs inde ved Sibiriakoff-øya sammen med den saltlastede skonnert "Nordland" tilhørende Johan Adrian Johannesen. Sommeren 1881 blev baade "Oscar Dichson" og "Nordland" skruet ned i isen ved Gydaviken, hvorfor Johannesen maatte reise hjem over land.

Baade i 1882 og 1883 prøvede Johannesen at naa Jenisei med D/S "Nordenskjold" men kom ikke gjennem Karahavet. Det samme var som bekjendt tilfelde med Hovgaards danske ekspedition med "Dijmphna", den hollandske ekspedition med "Varna" og den tyske damper "Louise" der skulde til Jenisei med stykgods tilhørende Baron Knoff, St. Petersburg.

"Louise" kom løs senhøstes 1882, men mistede propellen vest for Chabarova hvorfor den av "Nordenskjold" sleptes til Hammerfest, hvorfra den returnerte til Hamburg.

"Varna" blev skruet ned ved juletider, folkene gik ombord paa "Dijmphna" der kom løs og returnerte høsten 1882. Ut paa sommeren 1883 havde "Varnas" mandskab forladt "Dijmphna" og blev 22. august 1883 optaget av D/S "Nordenskjold" ved sydvestpynten av Waigatschøya. Længere kom ikke Johannesen i 1883 men maatte vende her med "Obj" med "Louise" paa slep og "Varnas" mandskab ombord.

Som broderen Edvard talte H.C. Johannesen godt russisk, likesom vel ingen av vore ishavsskipperer har høstet saa mange erfaringer om seilassen paa Karahavet som disse to. H.C. Johannesen var sommeren 1913 islods med D/S "Correct" til Jenisei.

Fart paa Jenisei har længe staat og vinket for enkelte som det rike østen Cathay gjorde i gamle dage. Sikkerlig er ogsaa Si-

birien et land med rike muligheter, især naar dets akerbruk og bergverksdrift kan komme til utvikling, hvilket jernebanerne nu har begyndt at sørge for.

1898 var et ualmindelig aabent aar. Johannesen var da med "Gjøsa" nordenom Novaja Semlja under Beljostrov (Hvitøya), returnerte til Novaja Semljas nordpynt 14. september, seilede derfra til Franz Josefs land, ingen is at se, returnerte til Tromsø 8. oktober. Som regel pleier fartøierne at returnere til Norge begyndelse av september.

I 1871 havde Johannesen været ved Karaporten helt til 23. oktober. Var 1898 et ualmindelig aabent aar, saa var 1884 den rene motsætning. Til utgangen av august laa isen helt ned til 73°, Bjørnøya - Hopen - Kong Karls Land. Dette aar passerede Johannesen vest for Admæralitetshalvøen paa Novaja Semlja et stort skib med kjølen i veiret, vistnok bark "Rebekka" av Drammen der laa og drev i Nordsjøen høsten 1883. I Mars 1884 kjøpte Johannesen vraket av den i Kabelvaag forliste jagt "Gjøsa" av O. J. Kaarbø i Svolvær for kr. 700,- og bygget den op paany ved verftet i Tromsø. Paa fangst med denne i 16 aar til han i januar 1901 solgte den til Roald Amundsen for kr. 10.500.-

1902-1904 var Johannesen i Amerika for at søke aa faa istand en ekspedition gjennom Nordostpassagen.

Siden 1905 har Johannesen været paa fangst med dampgaleasen "Victoria" for Hartmann, London. Utbytte har været op og ned, men naar Johannesen sidder og tenker får sig selv hører man av og til "jeg skulde aldrig ha solgt "Gjøsa".

1908 var Johannesen med "Victoria" paa østsiden av Franz Josefs Land helt op til 81° 29' n.br., aabent hav østover og nordøstover, høi dønning fra øst, seilede saa opunder land og fulgte saa iskant fra Kap Flora til Kong Karls Land."